

Τ. Ε. Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΜΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΗΣ
ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΣΤΟΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΦΑΣΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΜΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ
ΚΑΤΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΣΤΟΝΗΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

Ατσιδάκου Μαργαρίτα

Συγανού Ζαφειρία

Σκουλικάρη Ειρήνη

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

Παπαθανασίου Ηλίας, Ph.D.

«Υπάρχουν δύο πιθανές εξελίξεις : Αν το αποτέλεσμα επαληθεύει την υπόθεση, θα έχεις κάνει μία μέτρηση. Αν το αποτέλεσμα δεν συμφωνεί με την υπόθεση, τότε θα έχεις κάνει μία ανακάλυψη.»

(Enrico Fermi, 1901-1954,
Ιταλοαμερικάνος πυρηνικός φυσικός)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους αυτούς που με την βοήθεια και την στήριξή τους καταφέραμε να φέρουμε εις πέρας την εκπόνηση αυτής της πτυχιακής εργασίας.

Αρχικά, τον Δρ. Ηλία Παπαθανασίου, Επίκουρο καθηγητή του Τμήματος Λογοθεραπείας του Α.Τ.Ε.Ι Πατρών και επόπτη αυτής της πτυχιακής εργασίας για την ευκαιρία που μας έδωσε και την εμπιστοσύνη που μας έδειξε σε αυτήν την ερευνητική μας προσπάθεια.

Τον κύριο Κασσελίμη Δημήτρη και την ομάδα του Αιγινήτειου Νοσομείου Αθηνών που επέτρεψαν την χορήγηση της δοκιμασίας στους ασθενείς του τμήματος της Νευρολογικής Κλινικής και ιδιαίτερα τον κύριο Κασσελίμη για την καθοδήγηση που μας παρείχε από την αρχή μέχρι την ολοκλήρωση αυτής της πτυχιακής εργασίας.

Την κυρία Αθανασιάδη Χριστίνα, υπεύθυνη του τμήματος Λογοθεραπείας του Εθνικού Ιδρύματος Αποκατάστασης Αναπήρων, που μας επέτρεψε την χορήγηση της δοκιμασίας στους ασθενείς του ιδρύματος.

Την κυρία Ζολώτα Θάλεια, υπεύθυνη του τμήματος Λογοθεραπείας του Κέντρου Αποκατάστασης και Αποθεραπείας «Ανάπλαση», που επέτρεψε την συμμετοχή των ασθενών της στην έρευνα.

Τον κύριο Σίμο Παναγιώτη, καθηγητή Εξελικτικής Ψυχολογίας του Τμήματος Ψυχολογίας στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης, για την πολύτιμη βοήθειά του στην εξαγωγή των αποτελεσμάτων αυτής της έρευνας.

Τα υποκείμενα που συμμετείχαν εθελοντικά, παρά τις δυσκολίες τους, για τον κόπο και τον χρόνο που μας αφιέρωσαν.

Τέλος, θέλουμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειές μας για την στήριξή τους καθ' όλη την διάρκεια αυτής της προσπάθειάς μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η μέτρηση της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας της σύντομης έκδοσης της Διαγνωστικής Δοκιμασίας της Βοστόνης για την Αφασία και της σύντομης έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης στην Ελληνική Γλώσσα.

Μεθοδολογία: Το δείγμα αποτελούσαν 30 ασθενείς με χρόνια αφασία, η οποία είχε προκληθεί από αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (20 άντρες και 10 γυναίκες, ηλικίας 33-82 ετών, εκπαίδευση 6-16 χρόνια. Πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση και επαναξιολόγηση των υποκειμένων στην βασική και σύντομη έκδοση της Διαγνωστικής Δοκιμασίας της Βοστόνης για την Αφασία και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έγινε με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 17.0.

Αποτελέσματα-Συμπεράσματα: Από την παρούσα μελέτη προκύπτει πως η αξιοπιστία και η εγκυρότητα της σύντομης έκδοσης της Διαγνωστικής Δοκιμασίας της Βοστόνης για την Αφασία και της σύντομης έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης εξυπηρετεί σε ένα μεγάλο ποσοστό της αρχής της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας, καθώς οι δείκτες συσχέτισης μεταξύ της σύντομης και βασικής έκδοσης της Διαγνωστικής Δοκιμασίας της Βοστόνης για την Αφασία και της σύντομης και εκτενής έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης είναι πολύ υψηλοί (πάνω από .88)

Λέξεις Κλειδιά: Αφασία, Αξιοπιστία, Εγκυρότητα, Διαγνωστική Δοκιμασία της Βοστόνης για την Αφασία (ΔΔΒΑ), Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης

ABSTRACT:

Aim: The aim of the present study is to measure the reliability and validity of the Boston Diagnostic Aphasia Assessment and the Boston Naming Test short editions in Greek.

Method: The participants were 30 patients with chronic aphasia which was caused by stroke (20 men and 10 women, age 33-82 years old, education 6-16 years). The participants were tested and retested with the full and short edition of the Boston Diagnostic Aphasia Assessment and the Boston Naming Test. The results were analyzed with the statistical program SPSS 17.0.

Results-Conclusions: From this study results that the basic and short editions of the Boston Diagnostic Aphasia Assessment and the short and extended editions of the Boston Naming Test are valid and reliable in a big percentage, because the correlations coefficients between the short and basic editions of the Boston Diagnostic Aphasia Assessment and the short and extended editions of the Boston Naming Test are very high (higher than .88)

Key Words: Aphasia, reliability, validity, Boston Diagnostic Aphasia Assessment (BDAE), Boston Naming Test (BNT).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. Κεφάλαιο 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ. 8.
II. Κεφάλαιο 2: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ	
2.1 Ορισμός αφασίας.....	σελ. 10
2.1.1 Τύποι αφασίας.....	σελ. 10
2.2.Ορισμός αξιολόγησης.....	σελ. 11
2.2.1 Σκοποί της αξιολόγησης.....	σελ.11
2.2.2 Μέθοδοι αξιολόγησης.....	σελ.12
2.2.3 Αρχές αξιολόγησης.....	σελ.13
ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ	
2.3 Διαγνωστική Δοκιμασία της Βοστώνης για την Αφασία (Τρίτη Έκδοση).....	σελ.20
2.4 Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστώνης	σελ.21
2.5 Στάθμιση της Διαγνωστικής Δοκιμασίας της Βοστώνης για την αφασία	σελ. 24
2.5.1 Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστώνης στα Ελληνικά....	σελ.26
III. Κεφάλαιο 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	
3.1. Σκοπός της μελέτης.....	σελ. 28
3.1.1 Υπόθεση.....	σελ.28
3.2. Δείγμα.....	σελ.28
3.3. Υλικό.....	σελ.31
3.4. Διαδικασία.....	σελ. 32
3.5. Αξιολόγηση υποκειμένων.....	σελ.32
3.6 Τρόπος Ανάλυσης	σελ.36

IV. Κεφάλαιο 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.1. Ανάλυση των αποτελεσμάτων.....σελ.37

4.2 Συμπεράσματα-Συζήτηση των αποτελεσμάτων .....σελ. 57

V. Κεφάλαιο 5: ΣΥΖΗΤΗΣΗ

5.1. Μειονεκτήματα της μελέτης.....σελ. 61

5.2 Κλινική χρήση .....σελ. 62

5.3 Επίλογος .....σελ. 63

VI. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Η αφασία προσελκύει εδώ και αιώνες πολλούς ερευνητές που ασχολούνται με τον εγκέφαλο. Αυτό ίσως συμβαίνει επειδή η αφασία παρουσιάζει νευρολογικά συμπτώματα αλλά και εξαιτίας των συχνών και αρκετών συζητήσεων που αναπτύσσονται σχετικά με συγκεκριμένες τοποθεσίες του εγκεφάλου που σχετίζονται με γλωσσικές ικανότητες. (Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003)

Η κλινική εξέταση άρχισε να αναπτύσσεται περισσότερο μετά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα (κυρίως μετά τις δημοσιεύσεις του Broca; Joynt, 1964), όπου η αφασία ερευνήθηκε πιο συστηματικά. Η κλινική εξέταση είχε ένα πλήθος μειονεκτημάτων, τα οποία βαθμιαία οδήγησαν στην ανάπτυξη επίσημων ανιχνευτικών εργαλείων και γενικά περισσότερο κατάλληλων και σταθερών εργαλείων που αξιολογούσαν την επικοινωνία. Η πρώτη προσπάθεια για τη δημιουργία ενός αντικειμενικού εργαλείου που αξιολογεί την αφασία ήταν το Rieger 's test που δημοσιεύθηκε το 1888.(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).Μετέπειτα ακολούθησαν και άλλες προσπάθειες όπως αυτές από τους Weisenburg και McBride (1935), Weipman(1951,1961), Schuell(1957), Swewan(1988) ,κτλ(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

Τα εργαλεία αξιολόγησης της επικοινωνίας χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν τις γλωσσικές δυνατότητες και αδυναμίες καθώς και για να παρέχουν πληροφορίες για την οργάνωση ενός θεραπευτικού προγράμματος. Σήμερα υπάρχει μια ποικιλία από αξιολογητικά εργαλεία για την αφασία σε διάφορες γλώσσες. Ωστόσο το Multilingual Aphasia Examination (MAE) και το Boston Diagnostic Aphasia Examination (BDAE) θεωρούνται τα δημοφιλέστερα για την αξιολόγηση της επικοινωνίας από τη νευρολογική πλευρά. Και τα δύο περιέχουν ένα πλήθος υποκατηγοριών που δίνουν στον εξεταστή την δυνατότητα να αποτιμήσει τις διάφορες γλωσσικές διαταραχές με ιδιαίτερη ευκαμψία. Άλλα διαγνωστικά εργαλεία για την αφασία είναι το Minnesota Test for Differential Diagnosis (MTDDA, Schuell 1965) και το PICA (Porch, 1967) . Στην ελληνική γλώσσα τα σταθμισμένα διαγνωστικά εργαλεία που υπάρχουν για την διάγνωση της αφασίας είναι το Aphasia Screening Test (AST: Rennata Whurr, 1996, στάθμιση: Παπαθανασίου Η., Πλιόγκας Β., Σαλαβούρα Π., Τσιγάρας Ε., 2006), η Διαγνωστική Εξέταση της Βοστώνης για την Αφασία (Boston Diagnostic Aphasia Examination, Goodglass & Kaplan, 1983, στάθμιση: Παπαθανασίου Η., Κατσαντώνη Μ.,

---

Παναγιωτοπούλου Ε. & Φειδάντση Μ., 2003) και το Μινεσότα της Διαφορικής Διάγνωσης της Αφασίας (MDDA: Hildred Schuell, 1965, μετάφραση και εφαρμογή: Αιναλίδου Ε., Αραμπάζη Κ., Βέρμπη Χ. & Ταφιάδης Δ., 2003) Επίσης, υπάρχουν αξιολογητικά εργαλεία για συγκεκριμένες λειτουργίες και ικανότητες , όπως είναι το Token Test για την γλωσσική κατανόηση και το BNT για την κατονομασία. (Esther Strauss et al, 2007)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΦΑΣΙΑΣ

Η Αφασία ορίζεται ως «ολικό η μερικό έλλειμμα της λεκτικής επικοινωνίας η οποία προκαλείται από βλάβη του νευρικού συστήματος σε έναν ή περισσότερους τομείς που επεξεργάζονται την κατανόηση και την παραγωγή λεκτικών μηνυμάτων» (Basso and Cubelli, 1999). Συναφείς διαταραχές της άρθρωσης, της ανάγνωσης και της γραφής περιλαμβάνονται συνήθως στην περιγραφή της Αφασίας.

2.1.1 Τύποι αφασίας σύμφωνα με την Νευροανατομική προσέγγιση

Παρακάτω παραθέτονται περιληπτικά οι τύποι της αφασίας σύμφωνα με την Νευροανατομική προσέγγιση, η οποία χωρίζει την αφασία σε δύο ομάδες και ακολουθεί την εξής κατηγοριοποίηση.

Η πρώτη ομάδα είναι η *μη ρέουσα αφασία* και χωρίζεται στις παρακάτω υποκατηγορίες (Brookshire, R. 2003):

- *Ολική Αφασία* : Αυτός ο τύπος αντιπροσωπεύει την απώλεια της κατανόησης και της παραγωγής.
- *Αφασία Broca*: Χαρακτηρίζεται από φτωχή παραγωγή, αγραμματισμούς, ανομία και λεκτικές παραφασίες, με σχετική κατανόηση.
- *Διαφλοιική Κινητική Αφασία* : Χαρακτηρίζεται από λιτή και εξασθενημένη παραγωγή ομιλίας, αλλά επαρκή ικανότητα κατανόησης και επανάληψης ακόμα και σύνθετων προτάσεων.

Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει την *Ρέουσα Αφασία* η οποία χωρίζεται και αυτή στις παρακάτω υποκατηγορίες.

- *Αφασία Wernicke*: χαρακτηρίζεται από συνεχή αλλά ακατάληπτη ομιλία, με λεξικές και νεολογιστικές παραφασίες.
- *Αφασία Αγωγής*: χαρακτηρίζεται από ρέοντα λόγο με συχνές αυτοδιορθώσεις, παραφασίες και σοβαρά εξασθενημένες επαναλήψεις.
- *Διαφλοικκή Αισθητηριακή Αφασία* :χαρακτηρίζεται από καλή επανάληψη χωρίς κατανόηση της σημασίας αυτών που λέγονται, συχνές παραφασίες και περιφράσεις.
- *Ανομία*: χαρακτηρίζεται από δυσκολία στην ανάκληση της λέξης ενώ το υποκείμενο συχνά να κάνει περιφράσεις.

2.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Αξιολόγηση ορίζεται ως η διαδικασία συλλογής δεδομένων προκειμένου να ληφθεί μία κλινική απόφαση. Η διαδικασία περιλαμβάνει μία σειρά από δραστηριότητες, οι οποίες θα βοηθήσουν στο να πάρει ο κλινικός αποφάσεις που θα οδηγήσουν στην αποτελεσματική διαχείριση και παρέμβαση σε ασθενείς με διαταραχή επικοινωνίας. (Δρ. Μαρία Καμπανάρου 2007).

2.2.1 Σκοποί της Αξιολόγησης

Όταν επιλέγεται ένα εργαλείο αξιολόγησης είναι σημαντικό να αναφέρεται ο σκοπός για τον οποίο έγινε η συγκεκριμένη επιλογή. Κάθε μέθοδος αξιολόγησης εξαρτάται και από τους στόχους του εξεταστή. Επίσης, η σύνδεση της εξέτασης και των απαιτήσεων απαιτεί ένα ευέλικτο και έξυπνο τρόπο προσέγγισης για την αξιολόγηση. Η αξιολόγηση της αφασίας χωρίζεται στους παρακάτω έξι γενικούς τύπους (Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003):

- i. Ανιχνευτική διαδικασία.
- ii. Διαγνωστική αξιολόγηση.
- iii. Περιγραφικό εργαλείο για την αποκατάσταση και την συμβουλευτική.

-
- iv. Εξέλιξη της αξιολόγησης.
  - v. Αξιολόγηση για λειτουργική ή πραγματολογική επικοινωνία.
  - vi. Αξιολόγηση για συναφή διαταραχή.

2.2.2 Μέθοδοι Αξιολόγησης

Εργαλεία Ανίχνευσης / Screening Tests

Η Ανίχνευση είναι η διαδικασία με την οποία επιλέγονται τα υποκείμενα για επίσημη αξιολόγηση που οδηγεί πολλές φορές σε διάγνωση. Όποια διαδικασία μπορεί να ξεχωρίσει τα υποκείμενα που απαιτούν περαιτέρω αξιολόγηση από τα υποκείμενα που δεν χρήζουν αξιολόγησης, εκπληρώνει το στόχο της ανίχνευσης (Δρ. Μαρία Καμπανάρου 2007).

Τα εργαλεία ή ψυχομετρικές δοκιμασίες

Τα εργαλεία ή ψυχομετρικές δοκιμασίες είναι σταθμισμένες τεχνικές μέτρησης της ποικιλίας της συμπεριφοράς ή και των ικανοτήτων. Η χορήγηση ενός εργαλείου είναι «η σταθερή διαδικασία κατά την οποία ο εξεταστής θέτει στον εξεταζόμενο μία ορισμένη σειρά ερωτήσεων και αξιολογεί τις γραπτές ή προφορικές απαντήσεις του σύμφωνα με ένα δεδομένο πρότυπο» (Αλεξόπουλος, 1998) Οι μονάδες των ψυχομετρικών εργαλείων μπορεί να είναι.(Δρ. Μαρία Καμπανάρου 2007):

- i. Ερωτήσεις προς απάντηση.
- ii. Προβλήματα προς επίλυση.
- iii. Έργα προς εκτέλεση.

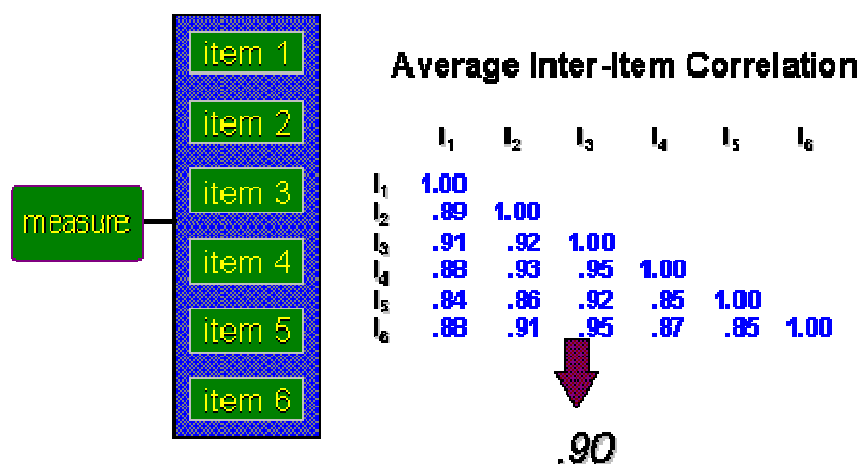
2.2.3 Αρχές αξιολόγησης

Οι ψυχομετρικές δοκιμασίες για να είναι χρήσιμες πρέπει να πληρούν τρεις βασικές προϋποθέσεις, τις λεγόμενες αρχές αξιολόγησης.

Αξιοπιστία:

Η αξιοπιστία αναφέρεται στη συνοχή, στη σταθερότητα και στην ακρίβεια της βαθμολογίας των εργαλείων. (Anastasi and Urbani, 1996). Τρεις τύποι αξιοπιστίας σχετίζονται με τα εργαλεία αφασίας : η εσωτερική συνοχή του εργαλείου, η σταθερότητα μεταξύ χορήγησης του εργαλείου και επαναξιολόγησης και η σταθερότητα όταν το εργαλείο χορηγείται και βαθμολογείται από διαφορετικούς εξεταστές (αξιοπιστία ως προς το πρόσωπο).

Η εσωτερική συνοχή μπορεί να εξηγηθεί δίνοντας μία εναλλακτική σειρά κατά τη διάρκεια του εργαλείου ή σε διαδοχικές συνεδρίες ή από την υποδιαίρεση των θεμάτων σ' ένα σημείο του εργαλείου (<http://www.socialresearchmethods.net/kb/relytypes.php>,2006)

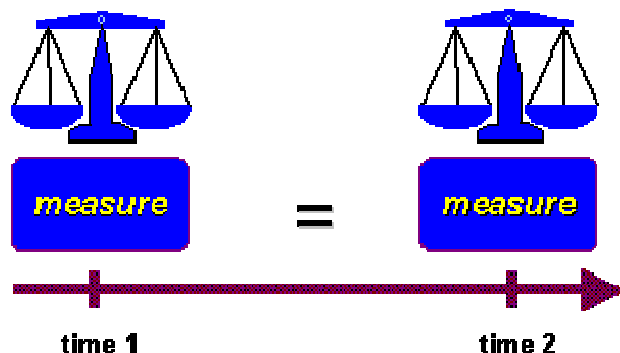

Εικόνα 2.1

<http://www.socialresearchmethods.net/kb/relytypes.php>

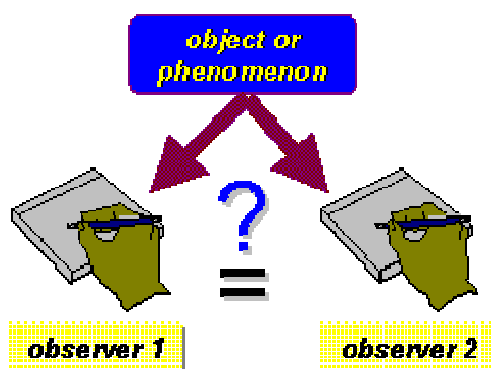
Η αξιοπιστία της αξιολόγησης - επαναξιολόγησης ελέγχεται σε επαναλαμβανόμενες χορηγήσεις μετά από ένα λογικό χρονικό διάστημα και κάτω από τις ίδιες συνθήκες(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

Εικόνα 2.2

<http://www.socialresearchmethods.net/kb/reotypes.php>

Η αξιοπιστία ως προς το πρόσωπο μπορεί να ελεγχτεί εάν δώσουμε τα δεδομένα του εργαλείου σε δύο ή περισσότερους βαθμολογητές και υπολογιστεί κατά πόσο σχετίζονται τα αποτελέσματα. Αυτός ο τύπος αξιοπιστίας είναι πολύ σημαντικός διότι μικρή αξιοπιστία ως προς το πρόσωπο θα επηρεάσει όχι μόνο τη γενική αξιοπιστία αλλά επίσης θα οδηγήσει και σε λάθος μετρήσεις στις μελέτες της εγκυρότητας και σε άλλες ψυχομετρικές ιδιότητες(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

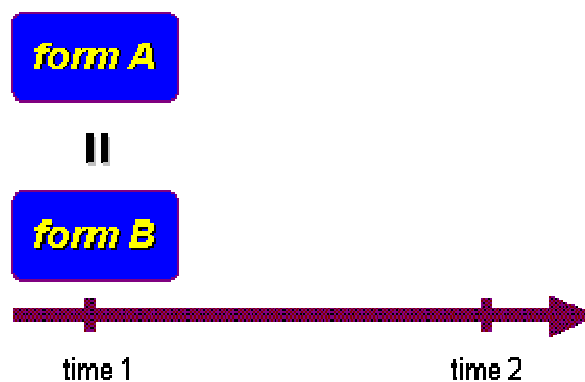

Εικόνα 2.3

<http://www.socialresearchmethods.net/kb/reotypes.php>

Επίσης άλλος ένας τύπος αξιοπιστίας που πρέπει να αναφερθεί είναι η αξιοπιστία ισοδύναμων ή παράλληλων μορφών. Αυτός ο τύπος αναφέρεται σε διαδοχικές μετρήσεις με ισοδύναμες μορφές του ίδιου οργάνου και υπολογισμός ενός δείκτη συσχέτισης των μετρήσεων. Απαραίτητη προϋπόθεση για αυτό είναι ότι και οι δύο μορφές του εργαλείου μετρούν το ίδιο χαρακτηριστικό (<http://www.socialresearchmethods.net/kb/reotypes.php>,2006)

Εικόνα 2.4

<http://www.socialresearchmethods.net/kb/reotypes.php>

Οι συντελεστές της αξιοπιστίας δηλώνονται ως ένα απλό αριθμό μεταξύ -1.00 και + 1.00 με το 0 να μην δείχνει καμία σχέση. Όταν η αξιοπιστία του εργαλείου πλησιάζει τα 1.00 είναι η καλύτερη. Πολλά δημοσιευμένα εργαλεία αφασίας έχουν καταφέρει να έχουν αξιοπιστία πάνω από .80 και κάποιες φορές και πάνω από .90. Τα σταθερά λάθη της εκτίμησης μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να δείξουν την αξιοπιστία του εργαλείου, ειδικά όταν εξετάζεται η σταθερότητα εκπρόθεσμα(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

Η αξιοπιστία ενός εργαλείου είναι καλύτερο να ελέγχεται χρησιμοποιώντας ασθενείς χωρίς κάποια άλλη διαταραχή, επειδή λάθη μέτρησης στους ασθενείς και η πιθανότητα αλλαγής της επίδοσης εξαιτίας αλλαγής περιβάλλοντος του ασθενή είναι πολύ υψηλή. Οι ομάδες των ασθενών που δημιουργήθηκαν για να μετρηθεί η αξιοπιστία αποτελούνταν από υποκείμενα που αξιολογήθηκαν μετά από ένα σημαντικό χρονικό διάστημα από τη μέρα που προκλήθηκε η αφασία, η κατάστασή τους έχει σταθεροποιηθεί και κάποια ελλείμματα ελέγχονται

προσεκτικά κατά τη διάρκεια του χρόνου ή δεν επηρεάζουν τα αποτελέσματα(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

Ωστόσο υπάρχουν παράγοντες οι οποίοι μπορεί να μειώσουν την αξιοπιστία και πρέπει να ληφθούν υπόψη. Αυτοί οι παράγοντες είναι οι εξής (από <http://www.amarkos.gr/material/QDA6.pdf>, 2010):

- Λάθη στην συμπλήρωση του εργαλείου
- Απαντήσεις στην τύχη
- Μικρός αριθμός αντικειμένων
- Αντικείμενα που δεν είναι ξεκάθαρα και μπορούν να μπερδέψουν τους συμμετέχοντες
- Οδηγίες που δεν είναι ακριβείς και ξεκάθαρες
- Σφάλμα που οφείλεται στους συμμετέχοντες (π.χ επιδράσεις διάθεσης, κινήτρων, κούραση, πλήξη κτλ)
- Χαμηλή εγκυρότητα όψης (face validity)
- Μεταβολές στις συνθήκες
- Διακυμάνσεις στη διάθεση, στα κίνητρα συμμετοχής κτλ.

Εγκυρότητα

Η εγκυρότητα προκύπτει από το γεγονός ότι το εργαλείο μετράει αυτό που έχει ισχυριστεί ότι θα μετρήσει και τα αποτελέσματα των επιδόσεων δείχνουν ότι το εργαλείο είναι κατάλληλο για το σκοπό που χρησιμοποιείται. Η εγκυρότητα είναι η σημαντικότερη προϋπόθεση κάποιων εργαλείων. Η εγκυρότητα μπορεί να μετρηθεί με ποικίλους τρόπους. Τα βασικά είδη εγκυρότητας είναι η εσωτερική εγκυρότητα, η εξωτερική εγκυρότητα, η εγκυρότητα περιεχομένου, η εγκυρότητα κριτηρίου και η εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής (Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

Η εσωτερική εγκυρότητα αναφέρεται στο ότι τα αποτελέσματα μιας μελέτης υποδεικνύουν μία αιτιώδη σχέση μεταξύ των μεταβλητών. Η ύπαρξη συσχετίσεων δεν σημαίνει την ύπαρξη αιτιωδών σχέσεων. Μπορεί να μεσολαβούν λανθάνοντες παράγοντες που προκαλούν εμμέσως το αποτέλεσμα.

Οι επιδράσεις των λανθανόντων παραγόντων αναφέρονται α) στη χρήση μιας ομάδας υποκειμένων, β) στα προβλήματα από τη χρήση πολλαπλών ομάδων και γ) στην αδυναμία ελέγχου εξωτερικών επιδράσεων στη συμπεριφορά και στις στάσεις του υποκειμένου. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα δύο πρώτα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η χρήση ομάδας ελέγχου, η κατάλληλη επιλογή υποκειμένων και πανομοιότυποι χειρισμοί προς όλα τα υποκείμενα (<http://www.amarkos.gr/material/QDA6.pdf>, 2010).

Η εξωτερική εγκυρότητα αναφέρεται στο γεγονός ότι τα αποτελέσματα μπορούν να γενικευθούν σε διαφορετικούς πληθυσμούς (διαφορετικά τμήματα του υπο μελέτη πληθυσμού) και καταστάσεις (διαφορετικές συνθήκες από αυτές που περιλαμβάνονται στην μελέτη) (<http://www.amarkos.gr/material/QDA6.pdf>, 2010).

Από τις μορφές της εγκυρότητας, η απόδειξη ότι ένα εργαλείο είναι ένα έγκυρο κριτήριο για το εάν ένας ασθενής παρουσιάζει αφασία είναι η πιο συχνή, αλλά περιορίζεται η εκτίμηση σημαντικά. Η απόδειξη της εγκυρότητας κριτηρίου βασίζεται αποκλειστικά στο ότι η επίδοση των ασθενών με αφασία διακρίνεται από την επίδοση των φυσιολογικών βασιζόμενη στα αποτελέσματα του εργαλείου. Μία ακόμα ένδειξη βασίζεται στην κλινική κρίση που γίνεται για ομάδες ασθενών με αφασία αλλά παραμελεί το γεγονός ότι η διάκριση ανάμεσα σε ασθενείς με αφασία και φυσιολογικούς μπορεί να φέρει αποτέλεσμα από άσχετα (για την αφασία) ή ασήμαντα θέματα του εργαλείου (Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

Η εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής συχνά αποδεικνύεται εξετάζοντας τη συσχέτιση ενός καινούριου εργαλείου με ένα άλλο γνωστής εγκυρότητας. Από τη στιγμή που μερικά εργαλεία για την αφασία έχουν γνωστή εγκυρότητα μία άλλη μορφή της εγκυρότητας της εξέτασης- η απόδειξη της παραγοντικής κατασκευαστικής εγκυρότητας ,συχνά χρησιμοποιείται. Αναλυτικές στατιστικές τεχνικές που βασίζονται σε παράγοντες συνηθίζουν να δείχνουν εάν τα εργαλεία συνεισφέρουν σε ένα ή περισσότερους μέγιστους παράγοντες της συνήθους διαφωνίας που εμφανίζεται στα γλωσσικά τμήματα(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003)..

Η εγκυρότητα περιεχομένου αναφέρεται στην καταλληλότητα του δείγματος που μετρήθηκε. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των εργαλείων αφασίας η μέτρηση της ευφράδειας σε μόνο μία λέξη δεν θα ήταν επαρκής διότι αυτό δεν μετρά όλη τη διακύμανση της γλωσσικής συμπεριφοράς. Συγκεκριμένα τα θέματα του εργαλείου πρέπει να βασίζονται στην ακουστική λογική και να μην είναι επιπόλαια ή κατ ' επιλογή. Το περιεχόμενο επίσης πρέπει να συμφωνεί

και με το περιεχόμενο όπως παρουσιάζεται από άλλους ερευνητές(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

Στάθμιση

Η στάθμιση είναι δύσκολη. Οι μελέτες και οι μελέτες τομέων απαιτούνται για να βελτιώσουν ένα εργαλείο και να το παρουσιάσουν σε μία δημοσιευμένη μορφή. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει τη δημιουργία της δομής του εργαλείου, πώς πρόκειται να αντιμετωπιστεί και να σημειωθεί, και την απόδειξη της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας του(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003)..

Η στάθμιση αναφέρεται πρώτα στη δομή και στην διαχείριση του εργαλείου. Ένα σταθμισμένο εργαλείο είναι αυτό που παραμένει σταθερό στις σημαντικές παραμέτρους από υποκείμενο σε υποκείμενο και από εξεταστή σε εξεταστή. Αυτές οι παράμετροι περιλαμβάνουν τις πτυχές όπως το πρόσωπο με πρόσωπο για να αντιμετωπίσουν την φύση της παρουσίας των ερεθισμάτων, του προτεινόμενου περιβαλλοντικού ερεθίσματος και των οδηγιών για την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων που συνθέτουν το εργαλείο. Οι κανόνες ως προς τον τρόπο με τον οποίο πρόκειται να χορηγηθεί το εργαλείο περιγράφονται ρητά σε ένα σταθμισμένο όργανο. Εάν η διαχείριση του εργαλείου και οι όροι κάτω από τους οποίους λειτουργεί το εργαλείο διατηρούνται σταθεροί, το λάθος μέτρησης μπορεί να περιοριστεί στο ελάχιστο(Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

Οι δευτερεύουσες παραλλαγές στη χρήση ενός εργαλείου είναι αναπόφευκτες και πρέπει να γίνουν αποδεκτές ως πρακτικές και πιθανώς ασήμαντες. Δευτερογενείς παράγοντες, όπως για παράδειγμα η εμφάνιση του εξεταστή δεν επηρεάζουν τους κανόνες της στάθμισης. Άλλη απόκλιση μπορεί να οφείλεται σε απλά λάθη ανθρώπινων παραγόντων, όπως η αξιοπιστία στα προφορικά παρουσιασμένα ερεθίσματα (Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

.

Στον παρακάτω πίνακα παραθέτονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα σχετικά με την χρήση των σταθμισμένων tests.(Δρ. Μαρία Καμπανάρου 2007) :

<i>Πλεονεκτήματα</i>	<i>Μειονεκτήματα</i>
Τα εργαλεία είναι αντικειμενικά.	Τα εργαλεία που αναφέρονται σε τυπικούς βαθμούς δεν επιτρέπουν την εξατομίκευση.
Πολλά εργαλεία είναι ευρέως αναγνωρισμένα επιτρέποντας κοινή βάση συζήτησης καθώς και άλλοι επαγγελματίες παρακολουθούν το ίδιο υποκείμενο.	Η κατάσταση των εργαλείων μπορεί να είναι αφύσικη και όχι αντιπροσωπευτική της αληθινής ζωής
Η αξιολόγηση με το εργαλείο είναι συνήθως αποτελεσματική.	Η προσέγγιση αποτιμά μεμονωμένες επιδεξιότητες χωρίς να υπολογίζονται άλλοι συνεισφέροντες παράγοντες.
	Τα εργαλεία αυτά πρέπει να παρέχονται ακριβώς όπως λένε οι οδηγίες ούτως ώστε τα αποτελέσματα να θεωρούνται έγκυρα και αξιόπιστα.
	Τα υλικά των εργαλείων ίσως να μην είναι κατάλληλα για συγκεκριμένους πληθυσμούς όπως διαφορετικά πολιτιστικά και γλωσσολογικά υποκείμενα. (Shiple and McAfee, 2004:9)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.3 ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΣΤΟΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΦΑΣΙΑ (ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ)

Η αυθεντική Διαγνωστική Δοκιμασία της Βοστώνης για την Αφασία (ΔΔΒΑ) κάποιες φορές αναφέρεται και απλά σαν Boston εκδόθηκε από τον Goodglass και Kaplan το 1972. Έγινε μια από τις πιο δημοφιλείς αξιολογήσεις που χρησιμοποιείται στα πλαίσια της αφασίας. Πέρα από τα παραδοσιακά πλαίσια της αφασίας ήταν ανάμεσα στα πέντε κορυφαία εργαλεία για τον λόγο και χρησιμοποιούταν από λογοπαθολόγους που παρείχαν υπηρεσίες σε ασθενείς με κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις (Frank and Barlineau ,1996). Έχει αναθεωρηθεί δύο φορές : το BDAE-R (Goodglass et al,1983) και η πρόσφατη εκδοχή του εργαλείου, το BDAE-3 (Goodglass et al,2000).

Ο πρωταρχικός στόχος του ΔΔΒΑ είναι η διάγνωση των αφασικών συνδρόμων που έχουν κλασική ανατομική βάση, σύμφωνα με την τοπογραφία της εγκεφαλικής βλάβης που προκάλεσε την αφασία. Αυτός ο διαγνωστικός στόχος επιτυγχάνεται με δείγμα κατανόησης γλωσσικών στοιχείων. Σύμφωνα με τους Goodglass και Kaplan (1983), η ανάπτυξη αυτού του διαγνωστικού εργαλείου βασίζεται στην παρατήρηση τους ότι τα επιμέρους χαρακτηριστικά του λόγου μπορεί να είναι επιλεκτικά διαταραγμένα μετά από βλάβη του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος.

Αυτή η επιλεκτικότητα είναι μια ένδειξη της νευροανατομικής οργάνωσης της γλώσσας κατά την οποία, ο εντοπισμός της βλάβης προκαλεί συγκεκριμένο έλλειμμα και υπάρχουν λειτουργικές αλληλεπιδράσεις διαφόρων μερών του γλωσσικού συστήματος. Αρκετές μελέτες επιβεβαίωσαν αυτόν τον καθορισμένο σκοπό (eg. Meffer and Jeffrey, 1984, Naeser and Hayward, 1978; Naeser et al; 1981; 1987)

Το ΔΔΒΑ-3 έχει τρεις τύπους οι οποίοι είναι βασικό, σύντομο και εκτενές. Η επιλογή αυτού του τύπου είναι μια μεγαλύτερη κατασκευαστική διαφορά από τις προηγούμενες εκδοχές του εργαλείου. Αυτός ο βασικός τύπος είναι ένας από τους πιο κοντινούς που έχουν σχέση με την πρόσφατη εκδοχή της δοκιμασίας σε σχέση με διάφορες ενότητες και το μήκος του χρόνου που απαιτείται για να χορηγηθεί σχετικά με άλλα διαγνωστικά εργαλεία της αφασίας όπως το WAB και το MAE. Οι συγγραφείς αναφέρουν ότι η νέα σύντομη έκδοση του εργαλείου (στην αγγλική γλώσσα) απαιτεί μόνο 40-60 λεπτά για να

ολοκληρωθεί και αναφέρεται ως «μια σύντομη, χωρίς περιττά στοιχεία αξιολόγηση», ενώ η εκτεταμένη έκδοση προσφέρει στους κλινικούς ένα πιο πλήρες νευρογλωσσολογικό διαγνωστικό εργαλείο. Άλλες αλλαγές στην κατασκευή της πρόσφατης έκδοσης του διαγνωστικού εργαλείου είναι ένα νέο περιεχόμενο (Language Competence Index/ περιεχόμενο γλωσσικής επάρκειας), ο επίσημος συνυπολογισμός της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστώνης στο αξιολογητικό πρωτόκολλο και η εξάλειψη της κατονομασίας ζώων (ροή) , η οποία είχε υπάρξει μια σημαντική υποδοκιμασία. Όπως και οι προηγούμενες εκδόσεις , το βασικό ΔΔΒΑ-3 είναι χωρισμένο σε πέντε γλωσσικές ενότητες (Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003):.

- i. Λόγος και ομιλία κατά τη συνομιλία
- ii. Ακουστική κατανόηση
- iii. Προφορική έκφραση
- iv. Ανάγνωση
- v. Γραφή

Κάθε ενότητα του ΔΔΒΑ-3 περιλαμβάνει μια ποικιλία από υποκατηγορίες. Κάθε υποκατηγορία προσπαθεί να μετρήσει τη συγκεκριμένη λειτουργία ως εντελώς απομονωμένη, όσο αυτό είναι δυνατόν.

Ο λόγος και η ομιλία κατά την συνομιλία βαθμολογούνται ποιοτικά και ποσοτικά, ενώ οι υπόλοιπες λειτουργίες βαθμολογούνται από μία σειρά υποδοκιμασιών που είναι οργανωμένες ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας βάσει της γλωσσικής πολυπλοκότητας (Otfried Spreen & Anthony H. Risser, 2003).

2.4 ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΚΑΤΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΣΤΟΝΗΣ

Ο σκοπός της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστώνης είναι να αξιολογήσει την ικανότητα οπτικής κατονομασίας, χρησιμοποιώντας ασπρόμαυρες εικόνες που απεικονίζουν οικεία αντικείμενα για τον εξεταζόμενο. Για να πραγματοποιηθεί αυτή η διαδικασία απαραίτητη προϋπόθεση είναι η αναγνώριση του παρουσιαζόμενου αντικειμένου, η ανάκληση και η παραγωγή της λέξης που σχετίζεται με αυτό. Η πρόσβαση σε σημασιολογικές αναπαραστάσεις λαμβάνει χώρα αυτόματα, ωστόσο δεν συνίσταται σε δραστηριότητες με συγκεκριμένο στόχο. (Simos et al, 2011)

Η Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης είναι διαθέσιμη ξεχωριστά (Kaplan et al.,2001) αλλά και σαν τμήμα του ανανεωμένου ΔΔΒΑ-3 (Goddglass et al.,2000).

Η Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης και οι σύντομες μορφές της έχουν χρησιμοποιηθεί από διάφορους πληθυσμούς και σε διάφορες γλώσσες όπως Κινέζικα (Cheung et al.,2004; Tsang & Lee,2003), Ιταλικά (Riva et al.,2000), Τζαμαϊκανά (Unverzagt et al.,1999), Δανέζικα (Marien et al.,1998; Storms et al.,2004), Κορεάτικα (Kim & Na,1999), και Γαλλικά-Καναδικά (Morisson et al.,1996). 30 αντικείμενα υιοθετήθηκαν από Ισπανόφωνους ομιλητές στις Ηνωμένες Πολιτείες (Ponton et al.,1996), (Esther Strauss Elisabeth et al, 2007).

Όσον αφορά την εκτενή έκδοση της δοκιμασίας, το πρωτόκολλο δημοσιεύθηκε επίσημα από τους Kaplan et al. (1978) σαν πειραματική έκδοση που περιελάμβανε 85 αντικείμενα και επαναδημοσιεύθηκε με 60 αντικείμενα (Kaplan et al.,1983). Στην πρόσφατη έκδοση (Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης-2) παρέμειναν τα 60 αντικείμενα και περιλαμβάνει επίσης μία σύντομη έκδοση με 15 αντικείμενα που μοιάζει με μία διαδικασία πολλαπλών επιλογών. Τα ερεθίσματα που πρέπει να κατονομαστούν στην δοκιμασία είναι σκίτσα από αντικείμενα αυξανόμενης δυσκολίας, ξεκινώντας από απλές και υψηλής συχνότητας λέξεις στο λεξιλόγιο των υποκειμένων σε πιο σπάνιες λέξεις (Esther Strausset al, 2007).

Η διαδικασία χορήγησης της δοκιμασίας πραγματοποιείται ως εξής, οι εξεταζόμενοι ξεκινούν με το πρώτο αντικείμενο. Η χορήγηση διακόπτεται μετά από οχτώ διαδοχικές αποτυχίες. Οι εξεταζόμενοι ξεκινούν από το αντικείμενο 30 (φυσαρμόνικα). Αν κάποιο από τα επόμενα οχτώ αντικείμενα κατονομαστεί λάθος, η χορήγηση πραγματοποιείται προς τα πίσω, από το αντικείμενο 29, μέχρι ο εξεταζόμενος να κατονομάσει οχτώ αντικείμενα χωρίς βοήθεια, τότε η αξιολόγηση λαμβάνει πορεία προς τα μπροστά και διακόπτεται αν ο εξεταζόμενος κάνει οχτώ συνεχόμενα λάθη(Esther Strausset al, 2007).

Πίστωση δίνεται αν το αντικείμενο κατονομαστεί μέσα σε 20 δευτερόλεπτα. Φωνημική βοήθεια δίνεται μετά από κάποια αποτυχημένη προσπάθεια κατονομασίας. Οι κανόνες για διακοπή της χορήγησης και βαθμολόγησης δεν είναι δομημένοι ξεκάθαρα από το πρωτόκολλο. Δεν είναι ξεκάθαρο αν οι σωστές απαντήσεις που έχουν δοθεί μετά από φωνημική βοήθεια συμπεριλαμβάνονται στην συνολική βαθμολογία και αν αυτές οι απαντήσεις πρέπει να σηματοδοτήσουν την διακοπή της χορήγησης(Esther Strausset al, 2007).

Υπάρχουσες εκδόσεις της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστώνης

Οι σύντομες εκδόσεις δημιουργήθηκαν (e.g., Fastenau et al.,1998; Graves et al., 2004; Lansing et al.,1999; Mack et al.,1992; Saxton et al.,2000; Teng et al., 1989; Williams et al.,1989) με σκοπό να μειωθεί ο χρόνος εξέτασης των ασθενών. Μία έκδοση με 15 αντικείμενα δημιουργήθηκε από τον Mack et al. (1992), γνωστό ως σύντομη έκδοση 4 (Mack SF4), υιοθετήθηκε από τους συγγραφείς της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστώνης-2. Αυτή η σύντομη έκδοση περιλαμβάνει τα 60 σταθμισμένα αντικείμενα, το βιβλίο με τα ερεθίσματα και το φύλλο απαντήσεων. Η νέα Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστώνης-2 περιλαμβάνει επίσης μία εκδοχή πολλαπλών επιλογών για καλύτερη αξιολόγηση της ακεραιότητας του λεξικού. Ακολουθώντας την σταθμισμένη παρουσίαση, ο εξεταστής επιστρέφει στα αντικείμενα που απέτυχαν. Ο εξεταζόμενος επιλέγει μία από τις τέσσερις επιλογές που διαβάζονται δυνατά από τον εξεταστή(Esther Strausset al, 2007).

Μία διαφορετική έκδοση με 15 αντικείμενα πρόσφατα χρησιμοποιείται από συμμετέχοντες από το Consortium to Establish a Registry for Alzheimer Disease (CERAD;Morris et al.,1989). Τα αντικείμενα είναι χωρισμένα σε 3 ομάδες των πέντε αντικειμένων η κάθε μία, και περιλαμβάνουν λέξεις υψηλής, μέσης και χαμηλής συχνότητας στην Αγγλική γλώσσα(Esther Strausset at al, 2007).

Ο Williams (1989) δημιούργησαν μία δοκιμασία με 30 αντικείμενα, η οποία είναι επίσης είναι μία γνωστή έκδοση. Έχει δείξει καλή αξιοπιστία, υψηλή συσχέτιση με την εκτενή Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστώνης 60 και υψηλή συμφωνία (Franzen et al., 1995; Graves et al., 2004; Lansing et al., 1999).

Πιο πρόσφατα, Graves et al. (2004) χρησιμοποίησαν αντικείμενα για να δημιουργήσουν δύο νέες σύντομες εκδόσεις με 15 και 30 αντικείμενα, οι οποίες έχουν υψηλή εσωτερική αξιοπιστία και υψηλή συσχέτιση με την εκτενή έκδοση. Οι συγγραφείς επίσης δημιούργησαν μία προσαρμοσμένη έκδοση σύμφωνα με την οποία, ο εξεταστής δίνει τα 15 πρώτα αντικείμενα και αν η βαθμολογία είναι κάτω από ένα όριο διακόπτεται η χορήγηση, αλλιώς συνεχίζει και χορηγούνται όλα τα 30 αντικείμενα της σύντομης έκδοσης(Esther Strausset al, 2007).

2.5 ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΣΤΟΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΦΑΣΙΑ

Άλλες γλώσσες

Η Διαγνωστική Δοκιμασία της Βοστώνης για την Αφασία σταθμίστηκε πρώτη φορά στην Αγγλική γλώσσα. Στην συνέχεια, πραγματοποιήθηκαν σταθμίσεις και σε άλλες γλώσσες, όπως Ισπανικά, Γαλλικά, Ινδικά, Φιλανδικά και Ολλανδικά.

Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε έρευνα στην Ισπανική γλώσσα για την επιρροή των δημογραφικών στοιχείων στα αποτελέσματα του ΔΔΒΑ. (Pineda et al, 2000). Αναλυτικότερα, η έρευνα μελέτησε την επιρροή που έχει το φύλο, η ηλικία, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, το μορφωτικό επίπεδο και το επάγγελμα στα αποτελέσματα της δοκιμασίας. Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκαν 156 άτομα που εργάζονταν 19-60 χρόνια (75 άντρες , 81 γυναίκες) και προέρχονταν από δύο κοινωνικοοικονομικές τάξεις. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το φύλο και η ηλικία του υποκειμένου επηρεάζει τους τομείς της ανάγνωσης και της γραφής, ενώ η κοινωνικοοικονομική τάξη επηρέασε τις υποκατηγορίες σωματογνωσίας και τους μηχανισμούς γραφής. Επίσης, φάνηκε ότι η εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας επιρροής αφού επηρέασε τις περισσότερες υποκατηγορίες. Τέλος, το μορφωτικό επίπεδο ήταν ικανό να παρουσιάσει και να προβλέψει μία διαφορά στις βαθμολογίες του ΔΔΒΑ με μία μικρή (<15%) εώς μέτρια (>17%) δυνατότητα (F MANOVA p< .01)

Ελληνική γλώσσα

Όσον αφορά την Ελληνική γλώσσα, η πρώτη μελέτη που έλαβε χώρα για την χρήση του ΔΔΒΑ πραγματοποιήθηκε από την Τσάνταλη και τους συνεργάτες της (2001). Ο στόχος της μελέτης αυτής ήταν να συγκρίνουν τις επιδόσεις δύο ομάδων ελεγχόμενων ως προς την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο – 49 υγιών ατόμων και 51 ασθενών με πιθανή νόσο Alzheimer. Η μελέτη αυτή τεκμηρίωσε τις διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων σε διαφορετικές υποδοκιμασίες , που πιθανώς να είναι σημαντικές για την διάγνωση της Νόσου Alzheimer.

Η επόμενη προσπάθεια για την στάθμιση της ΔΔΒΑ στα Ελληνικά έγινε από τον Παπαθανασίου και τους συνεργάτες του (Parathanasiou et, 2008). Στόχος της μελέτης αυτής ήταν η ανάπτυξη και προσαρμογή στην ελληνική γλώσσα του ΔΔΒΑ σε υγιή πληθυσμό και παράλληλα μελετήθηκε η επιρροή της ηλικίας

και του φύλου στην απόδοση αυτής της δοκιμασίας. Στην στάθμιση συμμετείχαν 240 υγιείς ενήλικες (δεν έπασχαν από ψυχιατρικό, νευρολογικό ή άλλο παθολογικό ιατρικό νόσημα), οι οποίοι προέρχονταν από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές της Ελλάδας. Το 50% του πληθυσμού ήταν άντρες και το 50% ήταν γυναίκες. Ως προς την ηλικία το 25% του δείγματος άνηκε στην ηλικιακή κατηγορία 20-39 ετών, το 25% στην κατηγορία 40-59 ετών και το 25% ήταν 70 ετών και πάνω. Οι συμμετέχοντες αξιολογήθηκαν από 10 εκπαιδευμένους λογοθεραπευτές-ερευνητές. Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε στο φυσικό περιβάλλον των υποκειμένων και ολοκληρώθηκε σε μία πλήρη συνεδρία. Ακολουθήθηκε η σειρά των επιμέρους δοκιμασιών σύμφωνα με το διαγνωστικό εργαλείο στη αγγλική γλώσσα.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η δοκιμασία αποτελείται από πέντε τομείς. Από αυτούς, μόνο οι τέσσερις αξιολογούνται ποσοτικά (ακουστική κατανόηση, προφορικός λόγος, ανάγνωση, γραφή) και ήταν και αυτοί που αναλύθηκαν και προσαρμόστηκαν στην ελληνική γλώσσα, γιατί μόνο αυτοί μπορούν να παράγουν αριθμητικά δεδομένα και είναι δεκτικά στην ανάλυση. Ο τομέας που αξιολογείται ποιοτικά(λόγος και η ομιλία κατά την συνομιλία) δεν προσαρμόστηκε στα ελληνικά δεδομένα γιατί βασίζεται κυρίως στην παρατήρηση του εξεταστή και όχι σε αντικειμενικά κριτήρια.

Για την προσαρμογή της ΔΔΒΑ στα ελληνικά χρειάστηκαν μεταφράσεις και αλλαγές στο υλικό των υποδοκιμασιών για να αποτυπώνουν με ευκρίνεια τις γλωσσικές ιδιαιτερότητες και παραμέτρους που χρησιμοποιεί το τεστ για την αξιολόγηση της γλωσσικής λειτουργίας στην ελληνική γλώσσα. Αφού ολοκληρώθηκαν οι μετατροπές στην ελληνική έκδοση της δοκιμασίας, η ΔΔΒΑ δοκιμάστηκε πιλοτικά σε δείγμα 20 υγιών ατόμων και σε κάποιες υποδοκιμασίες πραγματοποιήθηκαν επιπλέον διορθώσεις ώστε να ελαχιστοποιηθούν παρερμηνείες που προκαλούν μειωμένη αξιοπιστία στις μετρήσεις.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η δοκιμασία παρουσιάζει διακύμανση σε υγιή πληθυσμό που επηρεάζεται από δημογραφικές παραμέτρους. Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκαν διαφορές στην επίδοση μεταξύ των διάφορων ηλικιακών ομάδων και του φύλου. Αυτό συμπίπτει εν μέρει με τα αποτελέσματα της προηγούμενης έρευνας που παρουσιάστηκε (Pineda et all,2000). Βέβαια οι τομείς που επηρεάζονται από την ηλικία και το φύλο δεν είναι ίδιοι στις δύο αυτές έρευνες. Ωστόσο, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας και παράγοντες που οδηγούν σε αυτό. Τέτοιοι παράγοντες είναι διαφορές πολιτιστικών στοιχείων ή αλλοίωση του περιεχομένου ορισμένων αντικειμένων μετά την μετατροπή τους σε άλλη γλώσσα από την στιγμή που η μία έρευνα που

παραθέτεται είναι στα Ισπανικά (Pineda et al, 2000) και η άλλη είναι στα Ελληνικά (Parathanasiou et al, 2008).

Παρόλα αυτά, τα ευρήματα της συγκεκριμένης έρευνας ήταν ιδιαίτερα σημαντικά για την κλινική πράξη, διότι αποτελούν την βάση προκειμένου να μετρηθεί η απόκλιση αυτών σε ελληνικό πληθυσμό με ασθενείς, γεγονός που θα συνεισφέρει στην σωστή αξιολόγηση και διάγνωση των ασθενών με αφασία. (Parathanassiou et al, 2008).

2.5.1 Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης στα Ελληνικά

Μελέτες που αφορούν την Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης στα Ελληνικά, έχουν πραγματοποιηθεί για να ερευνηθούν κατά πόσο η ηλικία, το φύλλο και η εκπαίδευση των εξεταζόμενων επηρεάζουν την μέτρηση του λεξιλογίου (Simos et al, 2010). Τα αποτελέσματα της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης συσχετίστηκαν σημαντικά ($p < .0001$) με την ηλικία (Pearson $r = -.46$) και με το επίπεδο εκπαίδευσης (Spearman's $r = .54$). Η μερική συσχέτιση με συντελεστή μεταξύ του επιπέδου εκπαίδευσης και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης ελέγχοντας της ηλικία ήταν $.50$. Η συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης, ανεξάρτητα από το επίπεδο εκπαίδευσης, ήταν $-.40$ (Panagiotis G.Simos, Dimitrios Kasselimis, Angeliki Mouzaki, 2010). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η επιρροή της ηλικίας (ανεξάρτητα από το επίπεδο εκπαίδευσης) ήταν ιδιαίτερα σημαντική σε σχέση με τα δύο άλλα εργαλεία που συγκρίθηκε (PPVT-R, WASI). Ο παράγοντας της ηλικίας και του φύλου επβεβαιώνει για ακόμα μία φορά την επιρροή του σε δικιμασίες επικοινωνίας και έρχεται να συμφωνήσει με τα αποτελέσματα των προηγούμενων ερευνών.

Οι προηγούμενες μελέτες αν και έδιναν ενδιαφέροντα αποτελέσματα για την αξιολόγηση της αφασίας με συγκεκριμένα εργαλεία καθώς και για την στάθμιση αυτών των εργαλείων, καμία από αυτές δεν έκανε λόγο για μία πιο σύντομη έκδοση τους. Έτσι λοιπόν, πραγματοποιήθηκε έρευνα για την επιρροή των δημογραφικών στοιχείων στην επίδοση των υποκειμένων στην αξιολόγηση, όχι όμως των εκτενών εκδόσεων των εργαλείων αλλά των σύντομων μορφών των PPVT-R(32 αντικείμενα), WASI(15 αντικείμενα) και της Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης στα Ελληνικά (BNT-20 αντικείμενα) (Simos et al, 2010). Στην έρευνα συμμετείχαν 512 άτομα ηλικίας 50-84 ετών από τα οποίους τα 44 άτομα έπασχαν από ήπιο εγκεφαλικό, κρανιοεγκεφαλική κάκωση ή άλλη νευρολογική πάθηση, ενώ η εκπαίδευση τους κυμαινόταν από 0-13+ χρόνια. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν

υψηλές συσχετίσεις (.95 έως .97) για τις δύο μορφές και των τριών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν. Αυτές οι συσχετίσεις επιβεβαιώνονταν αρκετά από παρόμοιους ασθενείς σε σχέση με τα δημογραφικά στοιχεία. Επίσης οι δείκτες της εσωτερικής συνοχής καθώς και η αξιοπιστία αξιολόγησης-επαναξιολόγησης ήταν πολύ υψηλοί. Τέλος, τα αποτελέσματα της μελέτης σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία συμπίπτουν με αυτά των προηγούμενων μελετών που παρουσιάστηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι η αξιοπιστία και η εγκυρότητα της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ και της σύντομης έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης. Η προσπάθεια αυτή πραγματοποιείται με σκοπό την δημιουργία δύο σύντομων ανιχνευτικών εργαλείων στην ελληνική γλώσσα τα οποία θα εντοπίζουν με εγκυρότητα και αξιοπιστία ελλείμματα επικοινωνίας.

3.1.1 Υπόθεση

Για την αξιοπιστία και την εγκυρότητα της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης υποθέτουμε πως αν μετατραπούν ή αφαιρεθούν κάποια συγκεκριμένα ερεθίσματα από την αρχική βασική έκδοση του ΔΔΒΑ και από την εκτενή έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης, θα παρουσιάζεται η ίδια κλινική εικόνα για το υποκείμενο όσον αφορά τα ελλείμματα της επικοινωνίας. Αυτό θα συμβαίνει είτε χορηγείται η βασική και εκτενής έκδοση είτε η σύντομη έκδοση των δοκιμασιών.

3.2 ΔΕΙΓΜΑ

Τα εργαλεία (ΔΔΒΑ βασική και σύντομη έκδοση στα ελληνικά, Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης εκτενής και σύντομη έκδοση στα ελληνικά) χορηγήθηκαν σε 30 υποκείμενα (20 άντρες και 10 γυναίκες). Οι ηλικίες των υποκειμένων κυμαίνονταν μεταξύ 33 – 82 ετών (Mean= 58,5, SD=12,3) και το μορφωτικό τους επίπεδο κυμαινόταν από 6 ως 16 χρόνια (Πίνακας 3.1). Συγκεκριμένα, για τους άνδρες, το 40% είχαν εκπαίδευση δημοτικού σχολείου, το 10% εκπαίδευση γυμνασίου, το 30% εκπαίδευση λυκείου και το 20% ανώτατη εκπαίδευση. Για τις γυναίκες το 25% είχαν εκπαίδευση δημοτικού, το 37,5% είχαν εκπαίδευση γυμνασίου, το 25% εκπαίδευση λυκείου και το 12,5% ανώτατη εκπαίδευση(Πίνακας 3.2). Από τα 10 άτομα που είχαν εκπαίδευση

δημοτικού το 80% ήταν άντρες και το 20% ήταν γυναίκες, από τα 5 άτομα που είχαν εκπαίδευση γυμνασίου το 40% ήταν γυναίκες και το 60% άντρες, από τα 8 άτομα που είχαν εκπαίδευση λυκείου το 75% ήταν άντρες και το 25% ήταν γυναίκες, ενώ από τα 5 άτομα που είχαν ανώτατη εκπαίδευση το 80% ήταν άντρες και το 20% γυναίκες (Πίνακας 3.3). Το σύνολο του δείγματος για την μόρφωση ισούται με 28 άτομα επειδή για 2 υποκείμενα (θηλυκού φύλου) δεν υπήρχαν στοιχεία για την μόρφωση τους. Οι διακυμάνσεις για το φύλο και την μόρφωση μεταξύ ανδρών και γυναικών παρουσιάζονται στο γράφημα 3.1. Οι συμμετέχοντες ήταν όλοι ελληνικής υπηκοότητας και είχαν ως μητρική τους γλώσσα την ελληνική εκτός από έναν που είχε ως μητρική γλώσσα τα ρώσικα. Και οι 30 συμμετέχοντες είχαν διαγνωσθεί με αφασία προερχόμενη από εγκεφαλικό επεισόδιο και ήταν όλοι ενταγμένοι σε πρόγραμμα λογοθεραπείας κατά την περίοδο χορήγησης των εργαλείων.

Πίνακας 3.1

Μέσος όρος τυπική απόκλιση, μέγιστες και ελάχιστες τιμές για την ηλικία (N=30)

Ηλικία	
Mean	58,5
SD	12,3
Minimum	33,00
Maximum	82,00

Πίνακας 3.2

Επίπεδο εκπαίδευσης για τους άντρες και τις γυναίκες ως προς το σύνολο των αντρών (n=20) και των γυναικών (n=8)

Πίνακας 3.3

		Μόρφωση				
		δημοτικό	γυμνάσιο	λύκειο	ανωτάτη	Count
Άντρες	Count	8	2	6	4	20
	% within φύλο	40,0%	10,0%	30,0%	20,0%	100%
γυναίκες	Count	2	3	2	1	8
	% within φύλο	25,0%	37,5%	25,0%	12,5%	100%

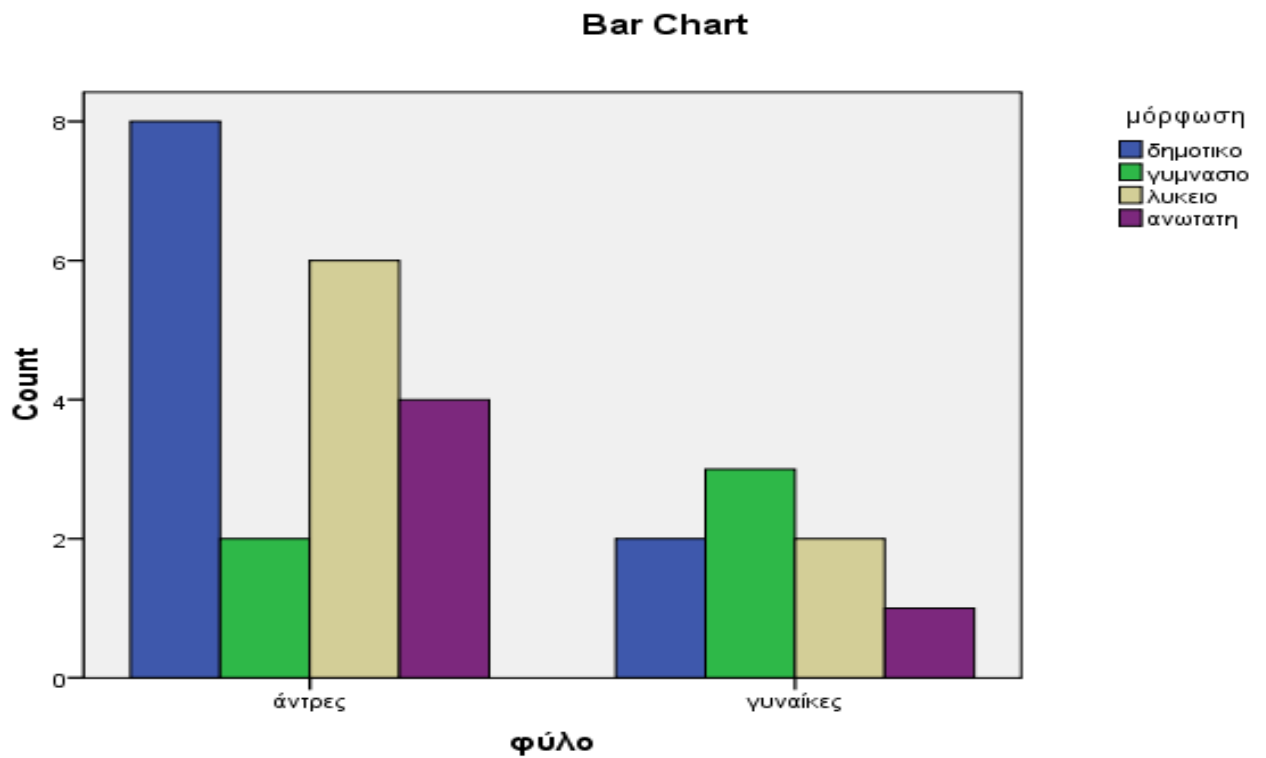
Ποσοστό αντρών και γυναικών ως προς το σύνολο των ατόμων για το κάθε επίπεδο εκπαίδευσης.

		Μόρφωση			
		Δημοτικό	γυμνάσιο	λύκειο	ανωτάτη
άντρες	Count	8	2	6	4
	% within μόρφωση	80,0%	40,0%	75,0%	80,0%
γυναίκες	Count	2	3	2	1
	% within μόρφωση	20,0%	60,0%	25,0%	20,0%
Count		10	5	8	5

Γράφημα 3.1

Το επίπεδο εκπαίδευσης σε σχέση με το φύλο (N=28)

3.3 ΥΛΙΚΟ

Για αυτή τη μελέτη τα διαγνωστικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν είναι τα ακόλουθα: η βασική έκδοση του ΔΔΒΑ (Parathanasiou et al.,2008), η σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ, η εκτενής έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης (Simos et al.,2011) και η σύντομη έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης.

3.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τα εργαλεία χορηγήθηκαν από ομάδα τριών φοιτήτριων λογοθεραπείας εκπαιδευμένων στην συγκεκριμένη διαδικασία αξιολόγησης. Η διαδικασία για την χορήγηση των ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης (βασική και εκτενής έκδοση) διήρκησε περίπου 200 λεπτά (180 λεπτά για το ΔΔΒΑ και 20 λεπτά για την Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης), ενώ για το ΔΔΒΑ και την Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης (σύντομες εκδόσεις) διήρκησε περίπου 105 λεπτά (90 λεπτά για το ΔΔΒΑ και 15 λεπτά για την Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης). Ο χώρος αξιολόγησης καθώς και επαναξιολόγησης ήταν ένα ήσυχο περιβάλλον, οικείο προς τους εξεταζόμενους, καθώς η χορήγηση έγινε στον χώρο θεραπείας ή στο σπίτι των συμμετεχόντων.

Τα 30 υποκείμενα που συμμετείχαν στην διαδικασία χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες των δέκα ατόμων. Η κάθε ομάδα αντιστοιχούσε σε έναν εξεταστή. Αρχικά οι συμμετέχοντες αξιολογήθηκαν με την εκτενή και σύντομη έκδοση των ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης στην ελληνική γλώσσα . Μετά από χρονικό διάστημα δεκαπέντε ημερών οι συμμετέχοντες επαναξιολογήθηκαν με τα προαναφερθέντα εργαλεία από διαφορετικό πρόσωπο προερχόμενο από την ομάδα των εξεταστών. Η διαδικασία αυτή ακολουθήθηκε βασιζόμενη στις αρχές αξιολόγησης που διέπουν την αξιοπιστία και την εγκυρότητα ως προς την διαφορά προσώπου-εξεταστή και την σταθερότητα των αποτελεσμάτων μεταξύ αξιολόγησης και επαναξιολόγησης.

3.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ

Βασική έκδοση ΔΔΒΑ (Parathanasiou et al,2008)

Οι 30 συμμετέχοντες αξιολογήθηκαν στους παρακάτω τομείς που περιλαμβάνει η βασική έκδοση του ΔΔΒΑ στην ελληνική γλώσσα. Συγκεκριμένα αξιολογήθηκαν στον λόγο και την ομιλία κατά την συνομιλία, στην ακουστική κατανόηση, στην προφορική έκφραση, στην ανάγνωση και στη γραφή. Κάθε ενότητα του ΔΔΒΑ περιλαμβάνει μία ποικιλία από υποκατηγορίες. Κάθε υποκατηγορία προσπαθεί να μετρήσει τον συγκεκριμένο τομέα στον οποίο αναφέρεται, ως εντελώς απομονωμένο , όσο αυτό είναι δυνατόν.

Όσον αφορά το Λόγο και την Ομιλία κατά την συνομιλία, ένα χαρακτηριστικό προφίλ λεκτικής έκφρασης , προέρχεται από δείγματα ομιλίας και

αφηγηματικής περιγραφής. Για την λήψη δείγματος ομιλίας ο συμμετέχων καλούταν να ανταποκριθεί λεκτικά στις ερωτήσεις « Τί συνέβη όταν πάθατε το επεισόδιο;» ή « Τι δουλειά κάνατε στο παρελθόν;» για περίπου δέκα λεπτά. Η αφηγηματική περιγραφή αξιολογήθηκε μετά από παρουσίαση της κάρτας «Κλοπή μπισκότου» (κάρτα 1) κατά την οποία ο συμμετέχων περιέγραφε ό,τι διαδραματιζόταν για περίπου 1 λεπτό. Αξίζει να σημειωθεί πως για την ακριβή καταγραφή των παραπάνω δεδομένων οι συμμετέχοντες ηχογραφήθηκαν με την συγκατάθεση αυτών ή των συγγενών τους.

Η ακουστική κατανόηση αξιολογήθηκε πρώτα με τη διάκριση λέξεων σε συγκεκριμένες κατηγορίες (*αντικείμενα, ρήματα, γράμματα, χρώματα, σχήματα, αριθμοί*) μετά από οπτική παρουσίαση (κάρτες 2 και 3) και λεκτική εντολή («δείξτε μου το.....»). Στη συνέχεια εξετάστηκε η αναγνώριση μερών του σώματος και η διάκριση αριστερού-δεξιού μετά από λεκτική εντολή («δείξτε μου το.....»). η επόμενη υποκατηγορία αυτού του τομέα περιελάμβανε την εκτέλεση εντολών οι οποίες αποτελούνταν από μία έως πέντε πληροφοριακές μονάδες. Τέλος, αξιολογήθηκε η κατανόηση εννοιών στις οποίες οι συμμετέχοντες καλούνταν να απαντήσουν σε ερωτήσεις κλειστού τύπου (π.χ « Βουλιάζει ο φελλός στο νερό;») και σε ερωτήσεις που έδειχναν αν οι συμμετέχοντες είχαν κατανοήσει τέσσερις διαφορετικές παραγράφους.

Η προφορική έκφραση αξιολογήθηκε με την προφορική ευκινησία η οποία περιελάμβανε την μη λεκτική ευκινησία κατά την οποία οι συμμετέχοντες εκτελούσαν γρήγορα επαναλαμβανόμενες κινήσεις του στόματος και την λεκτική ευκινησία κατά την οποία οι συμμετέχοντες επαναλάμβαναν με γρήγορο ρυθμό λέξεις (κάρτα 4). Επίσης αξιολογήθηκαν οι αυτοματοποιημένες αλληλουχίες όπως οι *μέρες τις εβδομάδας, οι μήνες του χρόνου, μέτρηση μέχρι το 21 και η αλφαβήτα*. Στη συνέχεια εξετάστηκε η απαγγελία κατά την οποία οι συμμετέχοντες συμπλήρωναν γνωστούς στίχους, το τραγούδι (επιλογή οικείου τραγουδιού) και ο ρυθμός που οι συμμετέχοντες χτυπούσαν πάνω στο τραπέζι με τα δάχτυλά τους το ρυθμό ενός συγκεκριμένου τέμπο που δινόταν από τον εξεταστή. Τέλος, ακολούθησε η επανάληψη 10 λέξεων και 16 προτάσεων .

Ο επόμενος τομέας που αξιολογήθηκε ήταν η ανάγνωση. Αρχικά αξιολογήθηκε η προφορική ανάγνωση 10 λέξεων (κάρτα 5) και στη συνέχεια ακολουθούσε η προφορική ανάγνωση 10 προτάσεων (κάρτες 6,7). Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες καλούνταν να αντιστοιχήσουν λέξεις με εικόνες που βασίζεται στην αναγνώριση των λέξεων (κάρτε 2,3,5). Έπειτα, αξιολογήθηκαν οι κατονομαστικές απαντήσεις στις οποίες τα υποκείμενα καλούνταν να προφέρουν το όνομα του αντικειμένου ή της ενέργειας που ζητούσε ο εξεταστής (π.χ «Με τι λέμε την ώρα;»). Ύστερα, εξετάστηκε η κατονομασία

μετά από οπτική παρουσίαση ορισμένων κατηγοριών (αντικείμενα, γράμματα, σχήματα, ρήματα, χρώματα, μέρη του σώματος) όπου οι εξεταζόμενοι ονόμαζαν κάθε αντικείμενο με τη σειρά εμφάνισής του (κάρτες 2,3). Η επόμενη δραστηριότητα σε αυτόν τον τομέα ήταν η κατονομασία ζώων βασιζόμενη στην ευχέρεια λόγου σε ελεγχόμενη συσχέτιση μέσα 1,5 λεπτό. Ακόμα, αξιολογήθηκε η διάκριση συμβόλων και λέξεων, δηλαδή ο εντοπισμός της λέξης ή του γράμματος στη σειρά που ακολουθούσε όπως παρουσιαζόταν στις κάρτες του πρωτοκόλλου (κάρτες 8,9). Μία επιπλέον δραστηριότητα ήταν η φωνητική συσχέτιση η οποία χωριζόταν στην ανγνώριση γραπτών λέξεων μετά από λεκτική παρουσίαση της λέξης από τον εξεταστή και την κατανόηση προφορικού συλλαβισμού όπου το υποκείμενο έπρεπε να αναγνωρίσει τη λέξη που συλλαβιζόταν από τον εξεταστή. Επιπλέον, υπήρχε η ανάγνωση προτάσεων και παραγράφων κατά την οποία επιλεγόταν η σωστή απάντηση στα ερεθίσματα που παρουσιάζονταν διαδοχικά (κάρτες 12,13, 14, 15, 16)

Ο τελευταίος τομέας περιλαμβάνει τη λειτουργία της γραφής. Οι μηχανισμοί της γραφής αξιολογήθηκαν καθώς ζητήθηκε από το υποκείμενο να γράψει το όνομα και την διεύθυνσή του και να αντιγράψει με κανονική γραφή μια ορισμένη πρόταση. Έπειτα, έπρεπε να ανακαλέσει γραπτά σύμβολα (αλφαβήτα και αριθμούς). Η γραφή λέξεων εξετάστηκε μέσω της ορθογραφίας 14 λέξεων μετά από υπαγόρευση και με την γραφή 6 οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (κάρτες 2,3). Τέλος, ακολούθησε η παραγωγή κειμένου η οποία πραγματοποιήθηκε αρχικά με την αφηγηματική γραφή- όπου μετά την παρουσίαση της εικόνας «Κλοπή μπισκότου» (κάρτα 1), οι συμμετέχοντες καλούνταν να γράψουν ότι μπορούσαν σχετικά με αυτό που έβλεπαν σε περίπου 2 λεπτά και στη συνέχεια με τη γραφή προτάσεων μετά από υπαγόρευση.

Σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ

Μετά την χορήγηση της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ χορηγήθηκε στα υποκείμενα το έντυπο της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ . Συγκεκριμένα, η δοκιμασία περιελάμβανε τους ίδιους τομείς με την εκτενή έκδοση του ΔΔΒΑ, το μόνο που διαφοροποιήθηκε ήταν η παράλειψη κάποιων υποκατηγοριών και αντικειμένων.

Αναλυτικά, ως προς τον πρώτο τομέα (λόγος και ομιλία κατα τη συνομιλία) δεν υπήρχαν διαφοροποιήσεις και η διαδικασία αξιολόγησης παρέμεινε όπως αναφέρεται παραπάνω.

Όσον αφορά την ακουστική κατανόηση διατηρήθηκαν όλες οι υποκατηγορίες αλλά αφαιρέθηκαν συγκεκριμένα αντικείμενα. Από την διάκριση λέξεων αφαιρέθηκαν τα *γράμματα, τα χρώματα, οι αριθμοί* και από τα σχήματα τα αντικείμενα *σπιδάλ και κώνος*. Από την ανάγνωριση μερών του σώματος παραλείφθηκαν τα αντικείμενα *αυτί, μύτη, ώμος, μεσαίο δάχτυλο, πηγούνι, χείλη, δείκτης* καθώς και η *διάκριση δεξιού-αριστερού*. Στην εκτέλεση εντολών δεν υπήρχαν παραλείψεις ενώ στην κατανόηση εννοιών παραλείφθηκαν οι δύο τελευταίες παραγράφους.

Στην συνέχεια αξιολογήθηκε η προφορική έκφραση στην οποία η προφορική ευκινησία δεν περιλαμβάνει την μη λεκτική ευκινησία, οι αυτοματοποιημένες αλληλουχίες δεν περιλαμβάνουν *τους μήνες του χρόνου* ενώ οι αριθμοί αξιολογήθηκαν *μέχρι το 15*. Η απαγγελία και το τραγούδι παρέμειναν αλλά αφαιρέθηκε ο ρυθμός. Τέλος, από την επανάληψη λέξεων δεν αξιολογήθηκαν τα αντικείμενα *καφέ, κούνια, Ο, δεκαπέντε, 1776, Ορθόδοξος Αρχιμανδρίτης* και από την επανάληψη φράσεων τα αντικείμενα *α1, α2, β1, β2, γ1, γ2, δ1, ε2*.

Στον τομέα ανάγνωση παρέμειναν όλες οι υποκατηγορίες εκτός από την *κατονομασία ζώων*. Από τις υποκατηγορίες που παρέμειναν διατηρήθηκαν ως έχουν , η αντιστοιχία λέξης με εικόνα και οι κατονομαστικές απαντήσεις. Σε αντίθεση, από την προφορική ανάγνωση δεν αξιολογήθηκαν τα αντικείμενα *δεκαπέντε, καφέ, εφτακόσια-είκοσι-ένα και μωβ*. Από την προφορική ανάγνωση προτάσεων , λαμβάνοντας υπόψη τη σειρά με την οποία κατάγραφονται στην εκτενή έκδοση του ΔΔΒΑ , δεν αξιολογήθηκαν *η πρώτη, η δεύτερη, η έκτη, η έβδομη και η δέκατη πρόταση*. Από την κατονομασία μετα από οπτική παρουσίαση δεν αξιολογήθηκαν τα *γράμματα, οι αριθμοί και τα χρώματα*. Τέλος δεν αξιολογήθηκαν οι υποκατηγορίες της διάκρισης συμβόλων και λέξεων και της φωνητικής συσχέτισης, ενώ από την ανάγνωση προτάσεων και παραγράφων (σύμφωνα με την αρίθμηση της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ) αφαιρέθηκαν οι παράγραφοι 3, 5, 7, 8, 9.

Κατόπιν, όσον αφορά την γραφή δεν αξιολογήθηκε η *ανάκληση γραπτών συμβόλων*, ενώ οι υπόλοιπες υποκατηγορίες παρέμειναν ως έχουν.

Βασική έκδοση Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης (Simos et al,2011)

Σύμφωνα με το πρωτόκολλο τα υποκείμενα αξιολογήθηκαν στην κατονομασία 45 αντικειμένων. Σε περίπτωση που το υποκείμενο αδυνατούσε να κατονομάσει το οπτικό ερέθισμα που παρουσιαζόταν, δινόταν φωνημική βοήθεια από τον εξεταστή. Αν παρόλα αυτά το υποκείμενο δεν ανταποκρινόταν ο εξεταστής έδινε σημασιολογική βοήθεια, όπως έχει οριστεί από το πρωτόκολλο. Σε αυτό το σημείο, αναφέρεται πως σε περίπτωση που το υποκείμενο κατονομάζε εσφαλμένα, δεν δινόταν καμία βοήθεια και η απάντησή του καταγραφόταν ως είχε.

Σύντομη έκδοση Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης

Τέλος, αφού ολοκληρώθηκε η χορήγηση της εκτενής έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης, τα υποκείμενα αξιολογήθηκαν και με την σύντομη έκδοση της προαναφερθείσας δοκιμασίας. Η διαδικασία παρέμεινε η ίδια με την διαφορά ότι από τα 45 αντικείμενα αξιολογήθηκαν τα 15. Τα αντικείμενα που αφαιρέθηκαν, σύμφωνα με την αρίθμηση που ακολουθείται στο πρωτόκολλο, είναι τα 1,2,3,4,5,6,7,11,12,13,14,15,16,18,20,24,26,31,33, 36,41,42,43,44,45.

3.6 ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Οι αναλύσεις των αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκαν με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 17.0. Συγκεκριμένα, εκτιμήθηκε ο βαθμός γραμμικής συσχέτισης μεταξύ δεικτών της βασικής έκδοσης και της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ και της εκτενής και της σύντομης έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης με τη χρήση συντελεστών συνάφειας Pearson.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με τις αναλύσεις που αναφέρονται παραπάνω, παρατίθενται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την στατιστική ανάλυση των δεδομένων. Στον πρώτο τομέα του ΔΔΒΑ, οποίος είναι ο λόγος και η ομιλία κατά την συνομιλία δεν υπήρξαν κάποιες αλλαγές για τη διαμόρφωση της σύντομης έκδοσης και δεν έγινε η ανάλυση των αποτελεσμάτων του συγκεκριμένου τομέα.

Συσχετίσεις σύντομης και βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ στην αρχική αξιολόγηση

Αρχικά, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις συσχετίσεις των τομέων της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ στην αρχική αξιολόγηση, οι οποίοι υπέστησαν μετατροπές για να δημιουργηθούν οι τομείς αξιολόγησης της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ. (Πίνακας 4.1,4.2,4.3,4.4)

Πίνακας 4.1

Συσχετίσεις της ακουστικής κατανόησης στην σύντομη (ΣΕ) και βασική έκδοση (ΒΕ) ΔΔΒΑ στην αρχική αξιολόγηση στο σύνολο του δείγματος (n=30)

	Αντικείμενα (ΒΕ)	Ρήματα (ΒΕ)	Σχήματα (ΒΕ)	Σύνολο λέξεων (ΒΕ)	Σωματογνωσία (ΒΕ)	Εντολές (ΒΕ)	Κατανόηση εννοιών (ΒΕ)
Αντικείμενα (ΣΕ)	1						
Ρήματα (ΣΕ)		1					
Σχήματα (ΣΕ)			.977				
Σύνολο λέξεων (ΣΕ)				.982			
Σωματογνωσία (ΣΕ)					.980		
Εντολές (ΣΕ)						1	
Κατανόηση εννοιών (ΣΕ)							.961

Από τον άνωθεν πίνακα προκύπτουν οι εξής συσχετίσεις για το δείγμα των 30 υποκειμένων (N=30) στην αρχική αξιολόγηση:

Ο δείκτης συσχέτισης για τα σχήματα και για το σύνολο των λέξεων στον τομέα της ακουστικής κατανόησης και συγκεκριμένα της υποκατηγορίας της διάκρισης λέξεων είναι .977 και .982, αντίστοιχα. Ενώ, στις υποκατηγορίες της σωματογνωσίας και της κατανόησης εννοιών είναι .980 και .961, αντίστοιχα. Στις υποκατηγορίες των αντικειμένων, των ρημάτων και των εντολών ο δείκτης συσχέτισης ισούται με 1 διότι αυτές οι υποκατηγορίες δεν υπέστησαν καμία αλλαγή κατά την δημιουργία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ.

Πίνακας 4.2

Συσχετίσεις της προφορικής έκφρασης στην σύντομη(ΣΕ) και βασική έκδοση(ΒΕ) ΔΔΒΑ στην αρχική αξιολόγηση στο σύνολο του δείγματος (n=30)

	Λεκτική ευκινησία (ΒΕ)	Αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (ΒΕ)	Απαγγελία (ΒΕ)	Τραγούδι (ΒΕ)	Επανάληψη λέξεων (ΒΕ)	Επανάληψη προτάσεων (ΒΕ)
Λεκτική ευκινησία (ΣΕ)	1					
Αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (ΣΕ)		,950				
Απαγγελία (ΣΕ)			1			
Τραγούδι (ΣΕ)				1		
Επανάληψη λέξεων (ΣΕ)					,940	
Επανάληψη προτάσεων (ΣΕ)						,950

Από τον πίνακα 4.2 προκύπτει ότι οι δείκτες συσχέτισης στον τομέα της προφορικής έκφρασης και συγκεκριμένα στις υποκατηγορίες αυτοματοποιημένες αλληλουχίες, επανάληψης λέξεων και επανάληψης

προτάσεων είναι .95,.94, .95, αντίστοιχα. Ενώ στις υποκατηγορίες της λεκτικής ευκινησίας, της απαγγελίας και του τραγουδιού ο δείκτης συσχέτισης ισούται με 1 διότι αυτές οι υποκατηγορίες δεν υπέστησαν καμία αλλαγή κατά την δημιουργία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ

Πίνακας 4.3

Συσχετίσεις της ανάγνωσης στην σύντομη(ΣΕ) και βασική έκδοση(ΒΕ) ΔΔΒΑ στην αρχική αξιολόγηση στο σύνολο του δείγματος (n=30)

	Προφορική Ανάγνωση Λέξεων (Β.Ε)	Προφορική Ανάγνωση Προτάσεων (Β.Ε)	Αντιστοιχία λέξης με εικόνα (αναγνώριση λέξεων) (Β.Ε)	Κατονομαστικές Απαντήσεις (Β.Ε)	Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση (Β.Ε)	Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων (ΒΕ)
Προφορική Ανάγνωση Λέξεων (Σ.Ε)	.981					
Προφορική Ανάγνωση Προτάσεων (Σ.Ε)		.987				
Αντιστοιχία λέξης με εικόνα (αναγνώριση λέξεων) (ΣΕ)			1			
Κατονομαστικές Απαντήσεις (ΣΕ)				1		
Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση (ΣΕ)					.980	
Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων (ΣΕ)						.913

Από τον Πίνακα 4.3 προκύπτει ότι για τον τομέα της ανάγνωσης και για τις υποκατηγορίες προφορικής ανάγνωσης λέξεων, προφορικής ανάγνωσης προτάσεων, κατονομασίας μετά από οπτική παρουσίαση και ανάγνωσης προτάσεων και παραγράφων οι δείκτες συσχέτισης είναι .981, .987 , .98 και .913 αντίστοιχα. Ενώ στις υποκατηγορίες της αντιστοιχίας λέξης με εικόνα και κατονομαστικές απαντήσεις ο δείκτης συσχέτισης ισούται με 1 διότι αυτές οι υποκατηγορίες δεν υπέστησαν καμία αλλαγή κατά την δημιουργία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ.

Πίνακας 4.4

Συσχετίσεις της γραφής στην σύντομη(ΣΕ) και βασική έκδοση(ΒΕ) ΔΔΒΑ στην αρχική αξιολόγηση στο σύνολο του δείγματος (n=30)

	Μηχανισμοί Γραφής (ΒΕ)	Ορθογραφία Λέξεων (ΒΕ)	Γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (ΒΕ)	Αφηγηματική γραφή (ΒΕ)	Γραφή προτάσεων (ΒΕ)
Μηχανισμοί Γραφής (Σ.Ε)	1				
Ορθογραφία Λέξεων (Σ.Ε)		1			
Γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (ΣΕ)			1		
Αφηγηματική γραφή (ΣΕ)				1	
Γραφή προτάσεων (Σ.Ε)					1

Από τον πίνακα 4.4 προκύπτει ότι στον τομέα της Γραφής και συγκεκριμένα στις υποκατηγορίες του μηχανισμού γραφής, της ορθογραφίας λέξεων, της γραφής μετά από οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων και της αφηγηματικής γραφής ο δείκτης συσχέτισης ισούται με 1 διότι αυτές οι υποκατηγορίες δεν υπέστησαν καμία αλλαγή κατά την δημιουργία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ.

Συσχετίσεις σύντομης και βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ στην επαναξιολόγηση

Στη συνέχεια , παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις συσχετίσεις των τομέων της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ στην επαναξιολόγηση, οι οποίοι υπέστησαν μετατροπές για να δημιουργηθούν οι τομείς αξιολόγησης της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ (Πίνακας 4.5,4.6,4.7,4.8)

Πίνακας 4.5

Συσχετίσεις της ακουστικής κατανόησης στην σύντομη (ΣΕ2) και βασική έκδοση (ΒΕ2) ΔΔΒΑ στην επαναξιολόγηση στο σύνολο του δείγματος (n=30)

	Αντικείμενα (Β.Ε2)	Ρήματα (Β.Ε2)	Σχήματα (Β.Ε2)	Σύνολο λέξεων (Σ.Ε2)	Σωματογνωσία (Β.Ε2)	Εντολές (Β.Ε2)	Κατανόηση εννοιών (Β.Ε2)
Αντικείμενα (Σ.Ε2)	1						
Ρήματα (Σ.Ε2)		1					
Σχήματα (Σ.Ε2)			.965				
Σύνολο λέξεων (Σ.Ε2)				.981			
Σωματογνωσία (Σ.Ε2)					.987		
Εντολές (Σ.Ε2)						1	
Κατανόηση εννοιών (Σ.Ε2)							.940

Από τον πίνακα 4.5, ο δείκτης συσχέτισης για τα σχήματα και για το σύνολο των λέξεων στον τομέα της ακουστικής κατανόησης και συγκεκριμένα της υποκατηγορίας της διάκρισης λέξεων, της σωματογνωσίας και στην υποκατηγορία της κατανόησης εννοιών είναι .965, .981, .987 και .94αντίστοιχα. Ενώ, στις υποκατηγορίες των αντικειμένων, των ρημάτων και των εντολών ο δείκτης συσχέτισης ισούται με 1 διότι αυτές οι υποκατηγορίες δεν υπέστησαν καμία αλλαγή κατά την δημιουργία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ.

Πίνακας 4.6

**Συσχετίσεις της προφορικής έκφρασης στην σύντομη(ΣΕ2) και βασικής έκδοση(ΒΕ2)
ΔΔΒΑ στην επαναξιολόγηση στο σύνολο του δείγματος (n=30)**

	Προφορική ευκινησία (ΒΕ2)	Αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (ΒΕ2)	Απαγγελία (ΒΕ2)	Τραγούδι (ΒΕ2)	Επανάληψη λέξεων (ΒΕ2)	Επανάληψη προτάσεων (ΒΕ2)
Προφορική ευκινησία (ΣΕ2)	1					
Αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (ΣΕ2)		.937				
Απαγγελία (ΣΕ2)			1			
Τραγούδι (ΣΕ2)				1		
Επανάληψη λέξεων (ΣΕ2)					.970	
Επανάληψη προτάσεων (ΣΕ2)						.949

Από τον πίνακα 4.6 προκύπτει ότι οι δείκτες συσχέτισης στον τομέα της προφορικής έκφρασης και συγκεκριμένα στις αυτοματοποιημένες αλληλουχίες ,υποκατηγορίες επανάληψης λέξεων και επανάληψης προτάσεων είναι .937,.97,.949, αντίστοιχα. Ενώ για τις υποκατηγορίες της προφορικής ευκινησίας, της απαγγελίας και του τραγουδιού ο δείκτης συσχέτισης ισούται με 1 διότι αυτές οι υποκατηγορίες δεν υπέστησαν καμία αλλαγή κατά την δημιουργία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ.

Πίνακας 4.7

Συσχετίσεις της ανάγνωσης στην σύντομη(ΣΕ2) και βασική έκδοση(ΒΕ2) ΔΔΒΑ στην επαναξιολόγηση στο σύνολο του δείγματος (n=30)

	Προφορική Ανάγνωση Λέξεων (ΒΕ2)	Προφορική Ανάγνωση Προτάσεων (ΒΕ2)	Αντιστοιχία λέξης με εικόνα (αναγνώριση λέξεων) (ΒΕ2)	Κατονομαστικές Απαντήσεις (ΒΕ2)	Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση (ΒΕ2)	Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων (ΒΕ2)
Προφορική Ανάγνωση Λέξεων (ΣΕ2)	. 973					
Προφορική Ανάγνωση Προτάσεων (ΣΕ2)		. 986				
Αντιστοιχία λέξης με εικόνα (αναγνώριση λέξεων) (ΣΕ2)			1			
Κατονομαστικές Απαντήσεις (ΣΕ2)				1		
Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση (ΣΕ2)					. 986	
Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων (ΣΕ2)						. 963

Από τον πίνακα 4.7 προκύπτει ότι στον τομέα της Ανάγνωσης και συγκεκριμένα στις υποκατηγορίες προφορικής ανάγνωσης λέξεων, προφορικής ανάγνωσης προτάσεων, κατονομασίας μετά από οπτική παρουσίαση και ανάγνωσης προτάσεων και παραγράφων οι δείκτες συσχέτισης είναι .973, .986, .986 και .963, αντίστοιχα. Ενώ, στις υποκατηγορίες της αντιστοιχίας λέξης με εικόνα και των κατονομαστικών απαντήσεων ο δείκτης συσχέτισης ισούται με 1 διότι αυτές οι υποκατηγορίες δεν υπέστησαν καμία αλλαγή κατά την δημιουργία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ.

Πίνακας 4.8

Συσχετίσεις της γραφής στην σύντομη(ΣΕ2) και βασική έκδοση(ΒΕ2) ΔΔΒΑ στην επαναξιολόγηση στο σύνολο του δείγματος (n=30)

	Μηχανισμοί Γραφής (ΒΕ2)	Ορθογραφία Λέξεων (ΒΕ2)	Γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (ΒΕ2)	Αφηγηματική γραφή (ΒΕ2)	Γραφή προτάσεων (ΒΕ2)
Μηχανισμοί Γραφής (ΣΕ2)	1				
Ορθογραφία Λέξεων (ΣΕ2)		1			
Γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (ΣΕ2)			1		
Αφηγηματική γραφή (ΣΕ2)				1	
Γραφή προτάσεων (ΒΕ2)					1

Από τον πίνακα 4.8 προκύπτει ότι στον τομέα της Γραφής και συγκεκριμένα στις υποκατηγορίες του μηχανισμού γραφής, της ορθογραφίας λέξεων, της γραφής μετά από οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων και της αφηγηματικής γραφής ο δείκτης συσχέτισης ισούται με 1 διότι αυτές οι υποκατηγορίες δεν υπέστησαν καμία αλλαγή κατά την δημιουργία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ.

Συσχετίσεις αξιολόγησης και επαναξιολόγησης στην βασική έκδοση του ΔΔΒΑ

Πίνακας 4.9

Συσχετίσεις της ακουστικής κατανόησης στην αξιολόγηση(BE1) και επαναξιολόγηση(BE2) της βασικής έκδοσης ΔΔΒΑ

	Αντικείμενα (BE2)	Ρήματα (BE2)	Γράμματα (BE2)	Χρώματα (BE2)	Σχήματα (BE2)	Αριθμοί (BE2)	Σωματογνωσία (BE2)	Εντολές (BE2)	Κατανόηση εννοιών (BE2)
Αντικείμενα (BE1)	.972								
Ρήματα (BE1)		.992							
Γράμματα (BE1)			.918						
Χρώματα (BE1)				.934					
Σχήματα (BE1)					.971				
Αριθμοί (BE1)						.930			
Σωματογνωσία (BE1)							.977		
Εντολές (BE1)								.975	
Κατανόηση εννοιών (BE1)									.971

Από τον πίνακα 4.9 προκύπτει πως οι συσχετίσεις του τομέα της ακουστικής κατανόησης στην αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ και συγκεκριμένα στις υποκατηγορίες αντικείμενα, ρήματα, γράμματα, χρώματα, σχήματα, αριθμοί, σωματογνωσία, εντολές και κατανόηση εννοιών οι δείκτες συσχέτισης είναι .972, .992, .918, .934, .971, .93, .977, .975, .971, αντίστοιχα.

Πίνακας 4.10

Συσχετίσεις της προφορικής έκφρασης στην αξιολόγηση(BE1) και επαναξιολόγηση(BE2) της βασικής έκδοσης ΔΔΒΑ

	Μη λεκτική ευκινησία (BE2)	Λεκτική ευκινησία(BE2)	Αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (BE2)	Απαγγελία (BE2)	Τραγούδι (BE2)	Ρυθμός (BE2)	Επανάληψη λέξεων (BE2)	Επανάληψη προτάσεων (BE2)
Μη λεκτική ευκινησία (BE1)	.891							
Λεκτική ευκινησία (BE1)		.943						
Αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (BE1)			.987					
Απαγγελία (BE1)				.933				
Τραγούδι (BE1)					.535			
Ρυθμός (BE1)						.977		
Επανάληψη λέξεων (BE1)							.950	
Επανάληψη προτάσεων (BE1)								.979

Από τον πίνακα 4.10 προκύπτει ότι για τον τομέα της προφορικής έκφρασης στην αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ και συγκεκριμένα στις υποκατηγορίες μη λεκτική ευκινησία, λεκτική ευκινησία, αυτοματοποιημένες αλληλουχίες, απαγγελία, τραγούδι, ρυθμός, επανάληψη λέξεων και επανάληψη προτάσεων οι δείκτες συσχέτισης είναι .891, .943, .987, .933, .535, .977, .95, .979.

Πίνακας 4.11α

Συσχετίσεις της ανάγνωσης στην αξιολόγηση (BE1) και επαναξιολόγηση (BE2) της βασικής έκδοσης ΔΔΒΑ

	Προφορική Ανάγνωση Λέξεων (BE2)	Προφορική Ανάγνωση Προτάσεων (BE2)	Αντιστοιχία λέξης με εικόνα (αναγνώριση λέξεων) (BE2)	Κατονομαστικές Απαντήσεις (BE2)	Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση (BE2)	Κατονομασία ζώων (BE2)
Προφορική Ανάγνωση Λέξεων (BE1)	.991					
Προφορική Ανάγνωση Προτάσεων (BE1)		.983				
Αντιστοιχία λέξης με εικόνα (αναγνώριση λέξεων) (BE1)			.992			
Κατονομαστικές Απαντήσεις (BE1)				.980		
Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση (BE1)					.994	
Κατονομασία ζώων (BE1)						.987

Πίνακας 4.11β

Συσχετίσεις της ανάγνωσης στην αξιολόγηση (BE1) και επαναξιολόγηση (BE2) της βασικής έκδοσης ΔΔΒΑ

	Διάκριση συμβόλων (BE2)	Αναγνώριση λέξεων (BE2)	Κατανόηση προφορικού συλλαβισμού (BE2)	Ανάγνωση προτάσεων και παραγράφων (BE2)
Διάκριση συμβόλων (BE1)	.976			
Αναγνώριση λέξεων (BE1)		.945		
Κατανόηση προφορικού συλλαβισμού (BE1)			.980	
Ανάγνωση προτάσεων και παραγράφων (BE1)				.984

Από τους πίνακες 4.11α και 4.11β προκύπτει ότι για τον τομέα της ανάγνωσης της αξιολόγησης και επαναξιολόγησης της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ για τις υποκατηγορίες προφορική ανάγνωση λέξεων, προφορική ανάγνωση προτάσεων, αντιστοιχία λέξης με εικόνα, κατονομαστικές απαντήσεις, κατονομασία μετά από οπτική παρουσίαση, κατονομασία ζώων, διάκριση συμβόλων και λέξεων, αναγνώριση λέξεων, κατανόηση προφορικού

συλλαβισμού και ανάγνωση προτάσεων και παραγράφων οι δείκτες συσχέτισης είναι .991, .983, .992, .98, .994, .987, .976, .945, .98, .984, αντίστοιχα.

Πίνακας 4.12

Συσχετίσεις της γραφής στην αξιολόγηση (BE1) και επαναξιολόγηση (BE2) της βασικής έκδοσης ΔΔΒΑ

	Μηχανισμοί γραφής (BE2)	Ανάκληση γραπτών συμβόλων (BE2)	Ορθογραφία λέξεων (BE2)	Γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (BE2)	Αφηγηματική γραφή (BE2)	Γραφή προτάσεων (BE2)
Μηχανισμοί γραφής (BE1)	1					
Ανάκληση γραπτών συμβόλων (BE1)		.998				
Ορθογραφία λέξεων (BE1)			.991			
Γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (BE1)				1		
Αφηγηματική γραφή (BE1)					1	
Γραφή προτάσεων (BE1)						.999

Από τον πίνακα 4.12 για τον τομέα της γραφής στην αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ για τις υποκατηγορίες μηχανισμοί γραφής, ανάκληση γραπτών συμβόλων, ορθογραφία λέξεων, γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων, αφηγηματική γραφή και γραφή προτάσεων οι δείκτες συσχέτισης είναι 1, .998, .991, 1, 1, .999, αντίστοιχα.

Συσχετίσεις αξιολόγησης και επαναξιολόγησης στην σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ

Πίνακας 4.13

Συσχετίσεις της ακουστικής κατανόησης στην αξιολόγηση(ΣΕ1) και επαναξιολόγηση(ΣΕ2) της σύντομης έκδοσης ΔΔΒΑ

	Αντικείμενα (ΣΕ2)	Ρήματα (ΣΕ2)	Σχήματα (ΣΕ2)	Σύνολο λέξεων (ΣΕ2)	Σωματογνωσία (ΣΕ2)	Εντολές (ΣΕ2)	Κατανόηση εννοιών (ΣΕ2)
Αντικείμενα (ΣΕ1)	.972						
Ρήματα (ΣΕ1)		.992					
Σχήματα (ΣΕ1)			.959				
Σύνολο λέξεων (ΣΕ1)				.989			
Σωματογνωσία (ΣΕ1)					.979		
Εντολές (ΣΕ1)						.975	
Κατανόηση εννοιών (ΣΕ1)							.952

Από τον Πίνακα 4.13 για τον τομέα της ακουστικής κατανόησης στην αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ για τις υποκατηγορίες αντικείμενα, ρήματα, σχήματα, σύνολο λέξεων σωματογνωσία, εντολές και κατανόηση εννοιών οι δείκτες συσχέτισης είναι .972, .992, .959, .989, .979, .975, .952, αντίστοιχα.

Πίνακας 4.14

Συσχετίσεις της προφορικής έκφρασης στην αξιολόγηση(ΣΕ1) και επαναξιολόγηση(ΣΕ2) της σύντομης έκδοσης ΔΔΒΑ

	Προφορική ευκινησία (ΣΕ2)	Αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (ΣΕ2)	Απαγγελία (ΣΕ2)	Τραγούδι (ΣΕ2)	Επανάληψη λέξεων (ΣΕ2)	Επανάληψη προτάσεων (ΣΕ2)
Προφορική ευκινησία (ΣΕ1)	.943					
Αυτοματοποιημένες αλληλουχίες (ΣΕ1)		.992				
Απαγγελία (ΣΕ1)			.933			
Τραγούδι (ΣΕ1)				.535		
Επανάληψη λέξεων (ΣΕ1)					.924	
Επανάληψη προτάσεων (ΣΕ1)						.969

Από τον πίνακα 4.14 για τον τομέα της προφορικής έκφρασης στην αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ για τις υποκατηγορίες προφορική ευκινησία, αυτοματοποιημένες αλληλουχίες, απαγγελία, τραγούσι, επανάληψη λέξεων και επανάληψη προτάσεων οι δείκτες συσχέτισης είναι .943, .992, .933, .535, .924, .969, αντίστοιχα.

Πίνακας 4.15

Συσχετίσεις της ανάγνωσης στην αξιολόγηση(ΣΕ1) και επαναξιολόγηση(ΣΕ2) της σύντομης έκδοσης ΔΔΒΑ

	Προφορική Ανάγνωση Λέξεων (ΣΕ2)	Προφορική Ανάγνωση Προτάσεων (ΣΕ2)	Αντιστοιχία λέξης με εικόνα (αναγνώριση λέξεων) (ΣΕ2)	Κατονομαστικές Απαντήσεις (ΣΕ2)	Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση (ΣΕ2)	Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων (ΣΕ2)
Προφορική Ανάγνωση Λέξεων (ΣΕ1)	.981					
Προφορική Ανάγνωση Προτάσεων (ΣΕ1)		.969				
Αντιστοιχία λέξης με εικόνα (αναγνώριση λέξεων) (ΣΕ1)			.992			
Κατονομαστικές Απαντήσεις (ΣΕ1)				.980		
Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση (ΣΕ1)					.987	
Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων (ΣΕ1)						.878

Από τον πίνακα 4.15 για τον τομέα της ανάγνωσης της αξιολόγησης και επαναξιολόγησης της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ για τις υποκατηγορίες προφορική ανάγνωση λέξεων, προφορική ανάγνωση προτάσεων, αντιστοιχία λέξης με εικόνα, κατονομαστικές απαντήσεις, κατονομασία μετά από οπτική παρουσίαση και ανάγνωση προτάσεων και παραγράφων οι δείκτες συσχέτισης είναι .981, .969, .992, .98, .987, .878, αντίστοιχα.

Πίνακας 4.16

Συσχετίσεις της γραφής στην αξιολόγηση(ΣΕ1) και επαναξιολόγηση(ΣΕ2) της σύντομης έκδοσης ΔΔΒΑ

	Μηχανισμοί Γραφής (ΣΕ2)	Ορθογραφία Λέξεων (ΣΕ2)	Γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (ΣΕ2)	Αφηγηματική γραφή (ΣΕ2)	Γραφή προτάσεων (ΣΕ2)
Μηχανισμοί Γραφής (ΣΕ1)	1				
Ορθογραφία Λέξεων (ΣΕ1)		.991			
Γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων (ΣΕ1)			1		
Αφηγηματική γραφή (ΣΕ1)				1	
Γραφή προτάσεων (ΣΕ1)					.999

Από τον πίνακα 4.16 στον τομέα της γραφής της αξιολόγησης και επαναξιολόγησης της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ για τις υποκατηγορίες μηχανισμοί γραφής, ορθογραφία λέξεων, γραφή οπτικά παρουσιαζόμενων αντικειμένων, αφηγηματική γραφή και γραφή προτάσεων οι δείκτες συσχέτισης είναι 1, .991, 1, 1, .999, αντίστοιχα.

Συσχετίσεις της σύντομης και της εκτενής έκδοσης της δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης στην αξιολόγηση και επαναξιολόγηση

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις συσχετίσεις της εκτενής έκδοσης της δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης με τη σύντομη έκδοση της δοκιμασίας μετά την αφαίρεση των 30 αντικειμένων για την διαμόρφωση της, καθώς επίσης και η ίδια συσχέτιση που προέκυψε για την επαναξιολόγηση.

Πίνακας 4.17

**Συσχετίσεις της σύντομης και της εκτενής έκδοσης της δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης στην αξιολόγηση καθώς και στην επαναξιολόγηση.
στο σύνολο του δείγματος (N=30)**

	Αξιολόγηση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης Εκτενής έκδοση	Επαναξιολόγηση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης Εκτενής έκδοση
Αξιολόγηση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης Σύντομη έκδοση	,985	
Επαναξιολόγηση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης Σύντομη έκδοση		,983

Από τον Πίνακα 4.17 ο δείκτης συσχέτισης μεταξύ αξιολόγησης της σύντομης και της εκτενής έκδοσης της δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης είναι ,985. Ενώ για την επαναξιολόγηση της σύντομης και εκτενής έκδοσης είναι ,983.

Συσχετίσεις αξιολόγησης και επαναξιολόγησης για την εκτενή και σύντομη έκδοση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης.

Πίνακας 4.18

Συσχετίσεις αξιολόγησης και επαναξιολόγησης για την εκτενή και σύντομη έκδοση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης.

	Επαναξιολόγηση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης Εκτενής έκδοσης	Επαναξιολόγηση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης Σύντομη έκδοση
Αξιολόγηση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης Εκτενής έκδοση	.991	
Αξιολόγηση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης Σύντομη έκδοση		.981

Το τελευταίο κομμάτι των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει τον δείκτη συσχέτισης ανάμεσα στην αξιολόγηση και στην επαναξιολόγηση για την εκτενή και σύντομη έκδοση δοκιμασίας κατονομασίας της Βοστόνης ο οποίος είναι ,991 και .981, αντίστοιχα .

4.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ:

Όπως αναφέρεται παραπάνω, σκοπός αυτής της μελέτης είναι η μέτρηση της αξιοπιστία και της εγκυρότητα της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ και της σύντομης έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης. Η υπόθεση που ακολουθήθηκε ήταν να αφαιρεθούν ή να μετατραπούν κάποιοι τομείς με τις υποκατηγορίες τους και να αφαιρεθούν αντικείμενα από το ΔΔΒΑ και την Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης αντίστοιχα, με στόχο την δημιουργία σύντομων ανιχνευτικών δοκιμασιών οι οποίες όμως να εξυπηρετούν τις αρχές της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας.

Τα αποτελέσματα που αναγράφονται στο κεφάλαιο 4 παρουσιάζουν τις συσχετίσεις που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων. Από αυτές λοιπόν προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα.

Όσον αφορά την σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης παραθέτονται τα συμπεράσματα για τις αρχές αξιοπιστίας και κατά πόσον αυτές εξυπηρετούνται σε αυτή την μελέτη.

Από τις αναλύσεις λοιπόν προκύπτει πως υπάρχει αξιοπιστία ισοδύναμων ή παράλληλων μορφών καθώς τα αποτελέσματα από τις συσχετίσεις της σύντομης και βασικής έκδοσης στην αρχική αξιολόγηση είναι ανάμεσα στις τιμές .913 έως .987 για όλους τους τομείς και τις υποκατηγορίες τους που διαφοροποιούνται ή αφαιρούνται στην σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ και .985 για τα αντικείμενα που αφαιρούνται στην σύντομη έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης. Επίσης, υψηλές συσχετίσεις μεταξύ σύντομης και βασικής έκδοσης ΔΔΒΑ παρατηρούνται και κατά την επαναξιολόγηση. Συγκεκριμένα, οι δείκτες συσχέτισης κατά την επαναξιολόγηση κυμαίνονται από .937 έως .987. Παρουσιάζεται επίσης υψηλός δείκτης συσχέτισης για την σύντομη και εκτενή έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης στην επαναξιολόγηση με τιμή .983. Συγκεκριμένα, αναφέρουμε πως οι μετατροπές που πραγματοποιούνται στην σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ στους τομείς της Ακουστικής Κατανόησης (Σχήματα, Σύνολο Λέξεων, Σωματογνωσία, Κατανόηση Εννοιών), Προφορικής Έκφρασης (Αυτοματοποιημένες Αλληλουχίες, Επανάληψη Λέξεων, Επανάληψη Φράσεων) και Ανάγνωσης (Ανάγνωση Λέξεων, Ανάγνωση Προτάσεων, Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση, Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων) έδωσαν ιδιαίτερα υψηλές συσχετίσεις γεγονός που μαρτυρά πως δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δεδομένα των δύο δοκιμασιών κατά την αρχική αξιολόγηση, εξυπηρετώντας έτσι την αξιοπιστία παράλληλων μορφών, δηλαδή οι διαδοχικές μετρήσεις των δύο αυτών οργάνων (ΔΔΒΑ βασικό –

ΔΔΒΑ σύντομο) έδωσαν ιδιαίτερα συναφή αποτελέσματα. Το ίδιο ισχύει και για τα ερεθίσματα της σύντομης έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης κάτι το οποίο συμφωνεί και με προηγούμενη μελέτη (Simos et al, 2011) όπου ο δείκτης συσχέτισης μεταξύ σύντομης και βασικής έκδοσης ήταν ιδιαίτερα υψηλός .94, .92 και .96 για κάθε ηλικιακή κατηγορία. Τα παραπάνω στοιχεία υποδηλώνουν, πως ως προς αυτή την αρχή της αξιοπιστίας, η σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ και η σύντομη έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης αποτελούν αξιόπιστα ανιχνευτικά εργαλεία.

Εν συνεχεία, αναφέρουμε πως υπάρχει αξιοπιστία αξιολόγησης και επαναξιολόγησης γιατί τα αποτελέσματα από τις συσχετίσεις της σύντομης έκδοσης στην αξιολόγηση και επαναξιολόγηση του ΔΔΒΑ είναι ανάμεσα στις τιμές .535 έως .999 για όλους τους τομείς και τις υποκατηγορίες που αξιολογήθηκαν σε διαφορετικούς και καθορισμένους χρόνους καθώς και οι συσχετίσεις της αξιολόγησης και επαναξιολόγησης για την σύντομη έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης είναι .981. Συγκεκριμένα, αναφέρουμε πως τα δεδομένα της αξιολόγησης και επαναξιολόγησης που μας ενδιαφέρει να μετατραπούν στην σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ στους τομείς της Ακουστικής Κατανόησης (Σχήματα, Σύνολο Λέξεων, Σωματογνωσία, Κατανόηση Εννοιών), Προφορικής Έκφρασης (Αυτοματοποιημένες Αλληλουχίες, Επανάληψη Λέξεων, Επανάληψη Φράσεων) και Ανάγνωσης (Ανάγνωση Λέξεων, Ανάγνωση Προτάσεων, Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση, Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων) έδωσαν ιδιαίτερα υψηλές συσχετίσεις γεγονός που μαρτυρά πως δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δεδομένα της δοκιμασίας κατά την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση, εξυπηρετώντας έτσι την αξιοπιστία αξιολόγησης και επαναξιολόγησης, δηλαδή η χορήγηση της δοκιμασίας σε διαφορετικούς και καθορισμένους χρόνους (ΔΔΒΑ σύντομο) έδωσαν ιδιαίτερα συναφή αποτελέσματα. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί πως στην αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της βασικής και της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ χαμηλή συσχέτιση παρουσιάζει ο τομέας του τραγουδιού, με δείκτη συσχέτισης .535, καθώς δεν υπήρχε συνεργασία των υποκειμένων στη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Για την Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης υπάρχει αξιοπιστία αξιολόγησης και επαναξιολόγησης τόσο στην στην εκτενή όσο και στην σύντομη έκδοση γιατί, όπως προαναφέρεται, παρατηρούνται υψηλές συσχετίσεις. Αυτό το στοιχείο λοιπόν υποδηλώνει, πως ως προς αυτή την αρχή της αξιοπιστίας, η σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης αποτελούν αξιόπιστα ανιχνευτικά εργαλεία.

Τέλος, αναφέρουμε πως υπάρχει αξιοπιστία ως προς το πρόσωπο. Αυτό αποδεικνύεται από τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις συσχετίσεις της

αξιολόγησης και της επανααξιολόγησης της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης, λαμβάνοντας υπόψη πως η αξιολόγηση και η επανααξιολόγηση πραγματοποιήθηκαν από διαφορετικό πρόσωπο-εξεταστή. Συγκεκριμένα, αναφέρουμε πως τα δεδομένα της αξιολόγησης και επανααξιολόγησης που μας ενδιαφέρει να μετατραπούν στην σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ στους τομείς της Ακουστικής Κατανόησης (Σχήματα, Σύνολο Λέξεων, Σωματογνωσία, Κατανόηση Εννοιών), Προφορικής Έκφρασης (Αυτοματοποιημένες Αλληλουχίες, Επανάληψη Λέξεων, Επανάληψη Φράσεων) και Ανάγνωσης (Ανάγνωση Λέξεων, Ανάγνωση Προτάσεων, Κατονομασία μετά από Οπτική Παρουσίαση, Ανάγνωση Προτάσεων και Παραγράφων) έδωσαν ιδιαίτερα υψηλές συσχετίσεις γεγονός που μαρτυρά πως δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δεδομένα της δοκιμασίας κατά την χορήγηση της από διαφορετικό πρόσωπο, εξυπηρετώντας έτσι την αξιοπιστία προσώπου, δηλαδή η χορήγηση αυτής της δοκιμασίας από διαφορετικά πρόσωπα σε διαφορετικούς χρόνους (ΔΔΒΑ σύντομο) έδωσαν ιδιαίτερα συναφή αποτελέσματα. Τα ερεθίσματα της σύντομης Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης παρουσίασαν εξίσου υψηλές συσχετίσεις κατά την χορήγηση τους από διαφορετικό πρόσωπο. Αυτό το στοιχείο λοιπόν υποδηλώνει, πως ως προς αυτή την αρχή της αξιοπιστίας, η σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης αποτελεί ένα αξιόπιστο ανιχνευτικό εργαλείο.

Σε αυτό το σημείο, παρουσιάζεται κατά πόσο η σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης εξυπηρετεί τις αρχές εγκυρότητας.

Εκκινώντας, αναφέρουμε πως στην δοκιμασία υπάρχει η εσωτερική εγκυρότητα. Αυτό το συμπέρασμα δεν προκύπτει από τα αποτελέσματα των συσχετίσεων καθώς υψηλές συσχετίσεις δεν συνεπάγονται και εσωτερική εγκυρότητα, αλλά από το γεγονός πως έχει ληφθεί υπόψη η χρήση ομάδας ελέγχου, η κατάλληλη επιλογή υποκειμένων και πανομοιότυποι χειρισμοί προς όλα τα υποκείμενα. Συγκεκριμένα, η δοκιμασία έχει χορηγηθεί και έχει σταθμιστεί σε προηγούμενη έρευνα σε ομάδα υγιών υποκειμένων που αποτέλεσαν την ομάδα ελέγχου με έγκυρα και αξιόπιστα αποτελέσματα . Τα υποκείμενα που συμμετείχαν στην μελέτη ήταν ασθενείς που είχαν υποστεί εγκεφαλικό επεισόδιο χωρίς να πάσχουν από άλλες διαταραχές (ψυχιατρικές, νευρολογικές κλπ) και τέλος ακολουθήθηκαν πιστά οι οδηγίες του πρωτοκόλλου οι οποίες ήταν ξεκάθαρες και πανομοιότυπες για όλα τα υποκείμενα. Συμπερασματικά λοιπόν προκύπτει, πως η σύντομη έκδοση των προαναφερθέντων εργαλείων, ως προς αυτή την αρχή εγκυρότητας, αποτελούν έγκυρα ανιχνευτικά εργαλεία.

Στη συνέχεια, αναφέρουμε πως οι δοκιμασίες εξυπηρετούν μερικώς την αρχή της εξωτερικής εγκυρότητας. Αυτό προκύπτει και αποδεικνύεται από το γεγονός ότι δεν πληρούνται απολύτως οι δύο βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να υπάρχουν σε μία δοκιμασία για να υπάρχει και αυτή η αρχή εγκυρότητας. Αναλυτικότερα, οι δοκιμασίες μπορούν να γενικευθούν σε διαφορετικούς πληθυσμούς σε σχέση με τον υπό μελέτη πληθυσμό, δηλαδή μπορεί να χορηγηθούν και να εξάγουν σαφή αποτελέσματα και συμπεράσματα για υποκείμενα διαφορετικού φύλου, μορφωτικού επιπέδου και διαφορετικής ηλικίας. Ίσως το μόνο στοιχείο που θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα θα ήταν αν η χορήγηση γινόταν σε υποκείμενα διαφορετικού πολιτιστικού και κοινωνικοοικονομικού υποβάθρου, κάτι το οποίο όμως δεν αποδεικνύεται σε αυτή τη μελέτη. Επίσης, οι δοκιμασίες δύναται να χορηγηθούν υπό διαφορετικές συνθήκες και καταστάσεις σε σχέση με αυτές που επικρατούσαν στην παρούσα μελέτη. Συγκεκριμένα, μπορούν να χορηγηθούν σε διαφορετικό περιβάλλον από αυτό που υπήρχε κατά την διάρκεια των δοκιμασιών. Συμπερασματικά λοιπόν προκύπτει, πως η σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης, ως προς αυτή την αρχή εγκυρότητας, αποτελούν εν μέρει έγκυρα ανιχνευτικά εργαλεία, καθώς τα υποκείμενα που συμμετείχαν δεν έχουν ομαδοποιηθεί ως προς το πολιτιστικό και κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

Η επόμενη αρχή εγκυρότητας που διαφαίνεται στην δοκιμασία είναι η εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός πως η δοκιμασία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης συσχετίστηκε με την δοκιμασία της βασικής έκδοσης του ΔΔΒΑ και την εκτενή έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης, δηλαδή η νέα δοκιμασία που προέκυψε από αυτή τη μελέτη συσχετίστηκε με μία άλλη προϋπάρχουσα δοκιμασία γνωστής εγκυρότητας. (Parathanasiou et al, 2008). Από τα παραπάνω λοιπόν προκύπτει πως η σύντομη δοκιμασία του ΔΔΒΑ, ως προς αυτή την αρχή εγκυρότητας, αποτελεί ένα έγκυρο ανιχνευτικό εργαλείο.

Η τελευταία αρχή εγκυρότητας που αποδεικνύεται πως υπάρχει στις δοκιμασίες είναι η εγκυρότητα περιεχομένου. Αυτό προκύπτει από το γεγονός πως το δείγμα που μετρήθηκε κατά την διάρκεια των δοκιμασιών ήταν κατάλληλο. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά την σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ αξιολογήθηκαν όλοι οι τομείς του λόγου (Λόγος και Ομιλία, Ακουστική Κατανόηση, Προφορική Έκφραση, Ανάγνωση και Γραφή) οι τομείς με δοκιμασίες και ερεθίσματα αυξανόμενης δυσκολίας. Το ίδιο συνέβη και με τα ερεθίσματα της σύντομης έκδοσης της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να μετράται όλη η διακύμανση της γλωσσικής συμπεριφοράς και

στις δύο δοκιμασίες. Η σύντομη δοκιμασία του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης λοιπόν, ως προς αυτή την αρχή εγκυρότητας, αποτελούν έγκυρα ανιχνευτικά εργαλεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

5.1 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όπως αναφέρεται και παραπάνω σκοπός αυτής της έρευνας είναι να αποδειχθεί αν η αρχική υπόθεση που διατυπώθηκε επιβεβαιώνεται από τις αρχές αξιοπιστίας και εγκυρότητας, οι οποίες πρέπει να εξυπηρετούνται για να ολοκληρωθεί μία μελέτη. Πριν ξεκινήσει όμως η παρουσίαση των μειονεκτημάτων που υπάρχουν σε αυτή τη μελέτη, πρέπει να λάβουμε υπόψη πως η αξιοπιστία και η εγκυρότητα μία νέας δοκιμασίας παρουσιάζει τεράστιο ερευνητικό ενδιαφέρον όμως παράλληλα είναι και εξαιρετικά δύσκολη.

Σύμφωνα με τις αρχές αξιοπιστίας, αναφέραμε και στην προηγούμενη ενότητα πως σε αυτή τη μελέτη εξυπηρετούνται η αξιοπιστία ισοδύναμων ή παράλληλων μορφών, η αξιοπιστία αξιολόγησης και επαναξιολόγησης και η αξιοπιστία ως προς το πρόσωπο. Εν ολίγοις, ως προς τις αρχές αξιοπιστίας δεν υπάρχουν μειονεκτήματα στην έρευνα μας καθώς αποδεικνύονται όλες οι αρχές αξιοπιστίας.

Σύμφωνα με τις αρχές εγκυρότητας, αναφέραμε και στην προηγούμενη ενότητα ότι εξυπηρετούνται εξ ολοκλήρου οι αρχές της εσωτερικής εγκυρότητας, η εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής και η εγκυρότητα περιεχομένου. Το μειονέκτημα που διαφαίνεται σε αυτόν τον τομέα εντοπίζεται στην εξωτερική εγκυρότητα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την βιβλιογραφία, η εξωτερική εγκυρότητα υπάρχει αν η δοκιμασία πληρεί κάποιες προϋποθέσεις, οι οποίες είναι η δοκιμασία να μπορεί να χορηγηθεί σε πληθυσμούς διαφορετικούς από τον υπό μελέτη πληθυσμό και να μπορεί να χορηγηθεί υπό διαφορετικές συνθήκες. Από την μελέτη λοιπόν προκύπτει, πως πράγματι η δοκιμασία μπορεί να χορηγηθεί σε διαφορετικές συνθήκες αλλά υπάρχουν κάποια ερωτήματα που αφορούν την γενίκευση της δοκιμασία σε διαφορετικούς πληθυσμούς τα οποία δεν απαντώνται στην παρούσα μελέτη. Αναλυτικότερα, αναφέρουμε πως η έρευνα χορηγήθηκε σε υποκείμενα διαφορετικού φύλου, μορφωτικού επιπέδου

και ηλικίας (Γράφημα 1), γεγονός που αποδεικνύει ότι ως προς αυτούς τους τομείς η δοκιμασία μπορεί να γενικευθεί σε διαφορετικούς πληθυσμούς. Όμως δεν υπάρχουν στοιχεία για το πολιτιστικό και κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των υποκειμένων που συμμετείχαν στην έρευνα και αυτό έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα να μην γνωρίζουμε αν σε αυτούς τους τομείς υπάρχει δυνατότητα γενίκευσης της δοκιμασίας σε διαφορετικούς πληθυσμούς. Είναι προφανές λοιπόν, πως η δοκιμασία της σύντομης έκδοσης του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης απαιτούν περαιτέρω ερευνητική δραστηριότητα για να αποδειχθεί πως εξυπηρετεί την παρούσα αρχή εγκυρότητας.

Τέλος, αναφέρουμε πως σε μία ερευνητική δραστηριότητα όπως αυτή, η οποία πρόκειται για τον έλεγχο της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας μίας δοκιμασίας είναι σημαντικό να παρουσιάζονται και κάποιες άλλες συσχετίσεις. Σαφώς και είναι ιδιαίτερα σημαντικά τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα που προέκυψαν από αυτή την μελέτη, η οποία παρουσιάζει μία νέα δοκιμασία η οποία σε ένα μεγάλο ποσοστό είναι έγκυρη και αξιόπιστη, όμως είναι εξίσου σημαντικό να αποδεικνύεται αν και κατά πόσο κάποιοι τομείς που αφορούν τα υποκείμενα που συμμετείχαν επηρέασαν τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης. Συγκεκριμένα, όπως προαναφέρεται, σε αυτή την μελέτη συμμετείχαν υποκείμενα διαφορετικού φύλου, διαφορετικής ηλικίας και διαφορετικού μορφωτικού επιπέδου (Γράφημα 1). Ωστόσο, δεν παρουσιάζεται πούθενά αν και κατά πόσο αυτά τα στοιχεία επηρέασαν τα αποτελέσματα που προέκυψαν. Συμπερασματικά λοιπόν, αναφέρουμε ότι η συσχέτιση του φύλου, της ηλικίας και του μορφωτικού επιπέδου καθώς επίσης του πολιτιστικού και κοινωνικοοικονομικού υποβάθρου με τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης θα ήταν ένας ενδιαφέρον αλλά και απαραίτητος στόχος μίας μελλοντικής έρευνας.

5.2 ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

Η σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ καθώς και η Δοκιμασία Κατονομασία της Βοστόνης μπορεί να χορηγηθεί από επιστήμονες που ασχολούνται με τον λόγο και τα ελλείμματά του (λογοθεραπευτής, νευροψυχολόγος, νευρολόγος κλπ).

Κατά την κλινική χρήση της δοκιμασίας υπάρχει μία διαδικασία η οποία πρέπει να ακολουθείται από όλους τους ειδικούς. Αρχικά, όχι μόνο για την συγκεκριμένη δοκιμασία αλλά αυτό ισχύει για όλες τις δοκιμασίες, ο κλινικός πρέπει να εξηγήσει στον εξεταζόμενο τον σκοπό της δοκιμασίας και την διαδικασία της δοκιμασίας σύμφωνα με τις οδηγίες του πρωτοκόλλου.

Επιπλέον, ο κλινικός πρέπει να γνωρίζει αν ο εξεταζόμενος είναι σε θέση να ανταποκριθεί στην δοκιμασία (π.χ παρούσα κατάσταση του εξεταζόμενου, διάθεση για συνεργασία, χρονική διάρκεια της δοκιμασίας κλπ) και αν οι δοκιμασία είναι κατάλληλη για αυτόν.

Επίσης, ο κλινικός πρέπει να βρίσκεται μόνος του με τον εξεταζόμενο σε ήσυχο περιβάλλον, δηλαδή να αποκλίσει την παρουσία κάποιου άλλου προσώπου ή ένα ακατάλληλο περιβάλλον που μπορεί να επηρεάσει την συμπεριφορά και τις απαντήσεις του εξεταζόμενου.

Τέλος, κρίνεται απαραίτητο να αναφέρουμε πως η σύντομη έκδοση του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης αποτελούν ανιχνευτικά και όχι διαγνωστικά εργαλεία. Αυτό σημαίνει πως η ύπαρξή τους βοηθά το έργο των κλινικών στον εντοπισμό ή όχι ελλειμμάτων στους τομείς του λόγου, όμως τα αποτελέσματα αυτών των δοκιμασιών δεν επαρκούν για πλήρη διάγνωση και προσδιορισμό των ελλειμμάτων ώστε να ξεκινήσει μία συστηματική θεραπευτική δραστηριότητα. Η κλινική χρήση τους λοιπόν δεν ακυρώνει τα εκτενή διαγνωστικά εργαλεία που υπάρχουν (βασική έκδοση του ΔΔΒΑ και της Δοκιμασία Κατονομασίας της Βοστόνης), αλλά διευκολύνουν τους κλινικούς και τους εξεταζόμενους ώστε να εξάγουν γρήγορα συμπεράσματα και από την στιγμή που κρίνεται απαραίτητο να χορηγούνται οι βασικές και εκτενείς εκδόσεις των δοκιμασιών που επιτρέπουν την πλήρη και αναλυτική διάγνωση των ελλειμμάτων.

5.3 ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοψίζοντας λοιπόν, αναφέρουμε πως η υπόθεση αυτής της μελέτης για το αν η αφαίρεση και η μετατροπή κάποιων ερεθισμάτων από την βασική έκδοση του ΔΔΒΑ και την εκτενή έκδοση της Δοκιμασίας Κατονομασίας της Βοστόνης, επιβεβαιώνεται και φέρνει στο προσκήνιο δύο αρκετά έγκυρα και αξιόπιστα ανιχνευτικά εργαλεία. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στα μειονεκτήματα αυτής της έρευνας, μελλοντικές μελέτες θα συνέβαλαν ιδιαίτερα στην ακόμα μεγαλύτερη εγκυρότητα και αξιοπιστία αυτών των δοκιμασιών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Basso, A. & Cubelli, R. (1999). Clinical aspects of aphasia. In G. Denes & L. Pizzamiglio (Eds), *Handbook of Clinical and Experimental Neuropsychology*. Hove, East Sussex, Uk.: Psychology Press.
- Brookshire, R. (2003). Introduction to Neurogenic Communication Disorders, St Louis, Missouri: Mosby, 6th edition
- Esther Strauss Elisabeth M. S. Sherman Otfried Spreena (2007) .*Compendium of Neuropsychological Tests: Administration, Norms, and Commentary, Third Edition*. Oxford University Press.
- Καμπανάρου Μαρία (2007). *Διαγνωστικά Θέματα Λογοθεραπείας*. Εκδ. Έλλην, 1, 16-36
- Otfried Spreen & Anthony H. Risser, (2003). *Assessment of Aphasia*. Oxford University Press, 5-9, 33-39, 61-67
- Παπαθανασίου Ηλίας (2008) Ψυχομετρικά δεδομένα της Διαγνωστικής Δοκιμασίας της Βοστόνης για την Αφασία σε υγιή πληθυσμό ενηλίκων: ο ρόλος της ηλικίας και του φύλου. *Ψυχολογία* **15** (4) pp 398-410
- Pineda, D. A., Rosselli, M., Ardial, A., Mejia, S. E., Romero, M. G. & Perez, C. (2000). The Boston Diagnostic Aphasia Examination- Spanish Version: The influence of demographic variables. *Journal of International Neuropsychological Society*, *6*, 802-814.
- Simos, P. G., Kaselimis, D. & Mouzaki, A. (2011). Age, gender, and education effects on vocabulary measures in Greek. *Aphasiology*, *25* : 4, 475-491
- Simos, Panagiotis G. , Kasselimis, Dimitrios and Mouzaki, Angeliki (2011) 'Effects of demographic variables and health status on brief vocabulary measures in Greek', *Aphasiology*, *25*: 4, 492 — 504

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ:

Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο
Θράκης Αλεξανδρούπολη « Ποσοτική Ανάλυση Δεδομένων #6
Δειγματοληψία (Β') – Αξιοπιστία –Εγκυρότητα, » 2010-2011 .
Ανάκτηση 20-3-2011 από <http://www.amarkos.gr/material/QDA6.pdf>

William M.K Trochim (2006). Research methods. Knowledge base. *Web center
for social research methods.* Ανάκτηση 10-2-2011 από
<http://www.socialresearchmethods.net/kb/>

ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα εξώφυλλου

Free WordPress Theme by Mkels(2001). *Vocab Made Easy.*

Ανάκτηση 10-2-2011 από <http://vocabmadeeasy.com/2011/01/aphasia/>

Εικόνες κειμένου

William M.K Trochim (2006). Research methods. Knowledge base. *Web center
for social research methods.* Ανάκτηση 10-2-2011 από
<http://www.socialresearchmethods.net/kb/relytypes.php>